

Vzem' jo na kvatre! . . .

A. Schiffrer.

LETA 1785 je napovedal Rev. Benjamin Trumbull, da bo prišel čas, ko bo v Ameriki polovico zakonskih parov razporočeni. Čas je tukaj. . . Po zadnjih statistikah je število razporok narastlo na 51%. Columbia University Press je izdala zadnji mesec statistično zgodovino ameriškega zakonskega življenja. Dr. Cahen navaja, da je bila Amerika vedno na glasu zaradi polomljenih in zlomljenih zakonov. Vrhunec je bil dosežen l. 1929 z 201.468 razporokami. K temu številu se mora prišteti še nad 50.000 slučajev, ki se letno prigode po naših večjih mestih, kjer eden zakoncev zapusti drugega brez zakonitega dovoljenja, ali, kot se po navadi imenuje, potom "poor man's divorce" — beraške razporoke. Na vsaki dve minuti se razporoči najmanj po en par. Vsaka šesta poroka se razbije in konča v sodnijski dvorani. Statistike povedo, da ameriški poročevalni in razporočevalni mlini meljejo hitro in na debelo. Nad 5.000.000 ljudi trpi vsako leto posledice te kuge: možje, žene in otroci.

Ameriško pravo sledi angleškemu zakoniku; ameriška moda hodi po stopinjah angleških razvad. Kako postopajo angleška sodišča v slučaju razporok, nam pove sledeči slučaj, ki se je prigodil zadnji mesec. Mož je iskal pravice pred sodiščem, ker mu je znanec odpeljal ženo za časa njegove odsotnosti, in se poročil z njo. Sodnik McCardie, katerega ime je znano po celi Angliji, je izrekel sodbo v prid ženi, in poslal moža domov s kratko lekcijo: "Poročena žena je dosegla končno svojo prostost; ona je sedaj svobodna. Ona lahko zapusti svojega moža kadar ga hoče. Telo ženske ne spada možu, temveč je njena lastnina. Ona ima pravico si sama izbirati svoj poklic, svoje politično naziranje, svojo stranko in ravno tako svojo lastno vero. Ona sama ima pravico odločati, če bo postala mati ali ne, in kdaj in kolikokrat. Mož nima v tem oziru nobene besede." Feminizem je seveda pozdravil te odloke učenega sodnika z velikim navdušenjem in priznanjem. Nič čudnega! Kdor pozna angleški zakonik, ve, da še ni tako dolgo temu, ko je angleški zakon dovolil možu pretepsti neposlušno ženo s palico, "ki ne sme biti debelejša kot palec njegove roke". Mož je poslal priziv na višje sodišče. Sir Thomas Eduard Scrutton, katerega ime slovi v sodnijskih krogih še dokaj bolj kot prvega sodnika, je

zavrgel odlok prvega sodišča in določil, da žena še vedno spada prvemu možu. Poleg tega je napravil približno sledeče pripombe: "Teorija in praksa sta v zakonskem življenju dve popolnoma različni stvari. Veliko se lahko piše in govori o razmerju, ki naj vlada med možem in ženo; soditi pa v takih slučajih ni zmožen drugi kot oni, ki je šel sam skozi mlin. Sodnik McCardie je samec in kot tak ne sposoben izreči sodbo v tem slučaju.

Dva sodnika, oba učena in oba slavna v sodnijskih krogih sta spregovorila vsak svoje mnenje. Oba sta postavljena od ene in iste vlade, da tolmačita zakon ene in iste države. Sodbi se čujeta kot dan in noč. Če primerjamo s tema dvema sodnikoma može, ki drže v svojih rokah usodo zakonskih v Ameriki, bomo našli, da so ameriški sodniki še dokaj bolj popustljivi. Nekateri celo kompetirajo med seboj kdo bo razdružil več zakonskih v enem dnevu.

Vrzi kamen v ribnik in razburkala se bo vsa voda notri do brega. Kdor omalovažuje zakonsko pravo, je vrgel kamen, ki mora zadeti najpreje zakonce same in njihove otroke, nato dom in končno državo, katere največja dolžnost bi imela biti varovati svetost doma. Posledice, na katerih trpi danes Amerika, so vsakomur znane. Ni ga naroda na svetu, ki bi imel manj spoštovanja do vsakega zakona, kot ga imamo mi. Poroka ne pomenja drugega kot en slučajen zapletljaj v že itak razburkanem življenju posameznika. Zakonsko ljubezen slikajo kot kos sentimentalnosti, preprežene s preveč intimnim znanjem medsebojnih slabosti zakoncev. Zakonska sreča se računa po pobitih steklenicah, prečutih nočeh, po razgrajanju in razuzdanosti. Dom ne pomenja drugega kot kraj, kjer se človek preoblači in naspí, potem ko so se ga že naveličali povesod drugod.

Ko človek prebira statistiko ameriških razporok mu nehote pridejo na misel besede Velikega Gropa, katere je rabil takrat kadar je povezoval v zakon svoje tovariše pod krivo smreko v Črnem grabnu:

*In nomine patre
vzem' jo na kvatre!
Če to zapodiš,
pa drugo dobiš.*

Ne smem pozabiti da je ljudstvo po Jurčičevem zatrdilo imenovalo Gropa in njegove tovariše rokomarharje ali pa rokornjače. Tudi to je vredno vzeti v poštev, da danes ni ne duha in ne sluha več o onih ljudeh, in da je njihovo kraljestvo v par desetletjih tako razaplo, da se jih ne spominja več nihče drugi kot narodna povestnica.

Ista usoda čaka ameriški narod, če se ne izpametuje pravočasno. Nič čudnega, če se je v prvih dveh stoletjih po odkritju Amerike zakon slabo upošteval, ker so bili prvi beli naseljenci večinoma le taki ljudje, ki jih evropske države niso mogle prenašati na svojih ozemljih. Anglija je pošiljala vse kar je bilo nezaželjenega v domovini čez morje v svoje kolonije. Španska je odprla svoje ječe, da je nabrala dosti ljudi, ki so spremljali Kolumba in njegove naslednike v Ameriko. Vprašaj katerega koli Amerikanca kdaj je prišel njegov rod v Ameriko in odgovor se bo vedno glasil enako. Noetova barka je morala biti igrača v primeri z Mayflower, tudi ko bi bila slednja mogla prinesiti samo eno stotino prednikov onih, ki trdijo da izvirajo od onih naseljencev, ki so stopili na ameriška tla v New England. Vsi Francozi v južnih deželah Amerike se sklicujejo na hugenotsko pokolenje. Da na Španskem ni živel pred par sto leti nihče drugi razen plemičev in da so se končno vsi ti plemiči preselili v Ameriko, te bo prepričal naseljenec, ki se zaveda svojega španskega pokolenja. Vsakdo se sramuje svojih prednikov, ki so ropali Indijance, se pobijali sami med seboj, uničevali kupčijske potniške ladje na morjih, in morili mirne popotnike. Zakona v tistih dneh niso poznali in če so ga poznali ga niso upoštevali. Zato so pa po naravnih zakonih izmrli prvotni naseljenci in morali prepustiti deželo poznejšim naseljencem, ki so hodili po potih božjih in človeških zakonov....Vslučaju da niso izmrli je jasno, da se jih sramujejo njih potomci.

"Skrajni čas je, da se odpro oči ljudem, ki jim je narodov blagor pri srcu," pravi Cincinnati Enquirer, "in da se začne upoštevati tudi resna stran zakona. Ni je tesnejše in bolj pomembne zveze med človeškimi ustanovami kot ravno zakonski stan. Telesni kot duševni blagor in ravno tako materialni uspeh zakoncev, nič manj kot blagostanje družbe, zavisi od uspeha zakonskih. — Namen zakona bi imel biti materinstvo. Kot se vidi, je že narava sama določila pravice in dolžnosti zakonskih, še predno je začel človek misliti o tem, kako bi sam delal zakone. Le narava, ki se da voditi od ljubezni, zakona in vere, more kazati pot k višji civilizaciji, k boljšemu moralnemu in duševnemu napredku."

"Otroci so", trdi Dr. Cahen, "ki drže dom in zakon po koncu; njim se imamo zahvaliti za te dve važni ustanovi. Kot kažejo statistike, je med prosilci za razporoko samo 8% takih, ki imajo otroke, medtem ko se razbije prej ali slej 71% zakonov brez otrok. Čim več otrok v družini, tem manj priložnosti za razporoke."

Ravno isto povdarja New York Times: "Ampak otroci so, ki drže ameriško družino in dom skupaj. Zaradi otrok je zakon. Zaradi otrok ima ženska veljavo v družbi, in zakon stoji za njo zaradi otrok."

Ni revščina, ki vodi v razporoko," nadaljuje Dr. Cahen, "pač pa razkošnost in pomanjkanje vere. Od l. 1929 se opaža, da pada število razporok letno za več kot 10.000. Kot kažejo statistike, je bilo v letu 1932 skoro 30.000 razporok manj v Združenih državah kot tri leta popreje. Depresija je utrdila dom in ne omajala, kot navadno trdijo laži-ekonomi, ki vse socijalno zlo naprtujejo pomanjkanju in revščini na hrbet."

Odkar svet stoji, je mali in modri človek skušal izboljšati zakone, ki jih je Stvarnik postavil svojemu stvarstvu. Ni ga stoletja v zgodovini človeškega rodu, da ne bi bili delali poskusov, kako bi se zboljšala človeška družba, in seveda tudi ni manjkalo ljudi, ki so bili zadovoljni podvreči se novim poskusom. Končni rezultat je bil vedno isti: plačati so morali oni, ki so šli v šolo, kakor tudi oni, ki so jih pustili iti v šolo, namreč človeška družba. — V prvi Mojzesovi knjigi, imenovani Genesis, je pisatelj pred več kot štiri tisoč leti zapisal dolžnosti in pravice zakoncev tako preprosto, da jih more razumeti najpreprostejši človek, obenem pa tako učeno, da jim ne more uporekati nobeden še tako velik učenjak. Takoj v začetku knjige se bere takole: "In Bog je poslal Adamu težko spanje; in ko je spal, je vzel eno izmed njegovih reber in je obložil z mesom. — In gospod Bog je napravil iz Adamovega rebra žensko in jo je privedel k Adamu. — In Adam je spregovril: "To je kost od moje kosti, meso od mojega mesa; zato naj ji bo ime žena, ker je bila vzeta iz moža. Zaradi tega bo zapustil mož očeta in mater in se bo držal svoje žene; in bosta dva v enem telesu."

Zakon ni človeška uredba. Ustanovljen je od Boga samega za vse čase in za vse ljudi. Narava, vest in razodetje božje povedo, da je prvotni namen zveze zakoncev: "Rastite in množite se in napolnite zemljo!" Niti človeški zakon, niti samovolja družbe in tudi ne soglasje zakoncev samih ne more spremeniti ne bistva, ne prvotnega namena zakona. Kar je, to je! . . .

"Dad".

Ločan.

NE vem, kdo si je izmislil to šalo. Zgodovina ne pove imena osebe, ki je zahtevala, naj se posveti en dan v letu gospodarju družine; tudi o tem molči, kdaj se je prvič obhajal ta praznik, in seveda tudi, kdo ga je praznoval. Gotovo je, da smo mi popolnoma prezrli omeniti zadnji mesec, da se je letos obhajal ravno tako kot že več let poprej Očetov dan tretjo nedeljo v mesecu juniju.

Ker smo že dva meseca prepevali slavo materi in naštevali njene zasluge, se pač spodobi, da tudi privoščimo par besedi njemu, ki se imenuje oče, gospodar družine, ali pa kratkomalo — z izrazom, ki ga rabi večji del ameriškega naroda — "dad". Ni prav, da bi ga smatrali samo za koristno hišno orodje ali pa kot peto kolo pri družini. Kot nam pove knjiga, ki obsega vso modrost tega sveta, je mož še predno si je nadel častno ime "oče", igral precej važno vlogo na svetu. Imenoval je svojo družico in pomagalko ženo, in plačal zanjo s svojim lastnim rebrom. Od tega dne naprej, kot omenja Rev. W. W. Rose v eni izmed junijevih števil v "The Literary Digest", je dad vedno plačeval in igral vedno tako važno vlogo v družini da se spodobi, da se včasih omenjajo tudi njegove zasluge. Med drugimi važnimi opazkami omenja pisatelj naslednje karakteristike: "Dad je tisti član družine, ki plača kadar se praznuje Materinski dan, in plačuje sploh za vse slovesnosti. Brez njegovih čekov bi bilo bore malo praznovanja. Iz skušnjave vemo vsi, da je on najbolj koristen član družine vsak prvi dan v mesecu, čeprav se to važno dejstvo navadno že drugi dan pozabi. Spodobi se, da se mu privošči enkrat na leto par cvetic in se mu pošlje s šopkom tudi opomin, naj plača zanje."

Pravzaprav je njegova lastna krivda, da se ga tako malo upošteva kadar se omenjajo družinske zasluge; drži se preveč v ozadju in prekaša druge

samo v molčečnosti. Zdi se mu, da imajo ljudje toliko razuma, da vsak pameten človek ve, da je tako potreben pri hiši kot sol, in da mu tega ni potreba še posebej dokazovati.

Oče je tisti, ki mora delati šest dni v tednu, da preživi sebe in svojo družino. On je tisti, ki stoji med svetom in med onimi, ki zavise od njega. Od njega pobira država takse in najemnik najemnico za stanovanje. On se ubija do smrti zato, da ženi in otrokom ne bo treba stradati po njegovi smrti. Dostikrat zapusti svojo vdovo tako preskrbljeno, da si po njegovi smrti lahko izbere bolj prikupljivega, čeprav ne tako vestnega in skrbnega moža, kot je bil prvi.

Po navadi oče ni niti sanjač in tudi ne učenjak. Le malo jih je, ki tiščijo med pionirje. Tudi z uporništvom si nerad ovenča svojo glavo. Oče je eden izmed tistih preprostih mnogoštevilnih zemljanov, ki se ne upa upreti nikomur: še celo svoji družini ne v javnosti.

Zna se napraviti, da bo kongres enkrat tudi njemu na čast določil poseben dan v letu. Dad dobro ve, da ga zasluži; je mu pa vse eno, če se določi dan ali ne. Zanj ta dan ne bo pomenjal itak nič družega kot malo prisiljene časti, za katero bo moral plačati pošteno iz svojega lastnega žepa. Do takrat se bo pa tolažil s tem, da je vsak dan v letu njegov dan, in ga bo porabil zato, da si bo služil kruh ob potu svojega obraza za sebe, za svojo ženo in za svoje otroke.

Celo Bog sam ga ni pozabil takrat ko je naročil otrokom: Spoštuj očeta in mater! Spodobi se, da mu tudi ve ženske privoščite včasih kako dobro besedo. Naj si bo še tako preprost, — verjemite mi, toliko razuma in toliko konjske pameti je še vedno v njem, da si zna sam izbrati najboljšo ovratnico za Božič in pa najbolj pripravne naramnice za god.

Resen nastop v resnih časih.

B. T.

DA so dnevi, ki v njih živimo, resni, pokaže najboljše skupen nastop žensk pred volitvami. The National League of Women Voters je združila volilke obeh narodnih strank in je sestavila svoje zahteve, ki bodo predložene republikanski in demokratični stranki pri konvenciji. Enoglasno zahteva ameriška ženska ekonomijo pri vladi, vsestransko pomoč trpečim pomanjkanje, odstranjevanje brezposelnosti in sodelovanje med narodi.

Pri vsaki konvenciji bo navzoča posebna delegacija, ki bo zastopala ligo in gledala na to, da se bodo težnje žensk vpoštevale. Predsedovala bo pri obeh konvencijah Miss Marguerit Wells iz Minneapolis, Minn., predsednica zakonodajnega oddelka. Pri konvenciji republikancev ji bodo stale na

strani sledeče delegatinje: Mrs. James W. Morrison iz Groton, Conn., Mrs. Frank P. Hickson iz Lake Forest, Ill., in Mrs. Virgil Loeb iz St. Louis, Mo. Z demokrati se bo pogajala potom naslednjih delegatinj: Mrs. Roscoe Anderson iz St. Louis, Mo., Miss Adele Clark iz Richmond, Va. in Mrs. William G. Hibbard iz Winnetka, Ill.

Zahteve žensk bodo sledeče: Umno gospodarstvo pri vladi — ali potom vsestranske reorganizacije državnega poslovanja, ali pa kratkomalo potom zmanjšanja vladnih stroškov. V poštev se mora vzeti dejstvo, da je vlada najprvo za dobrobit ljudstva. Priporočalo se bo boljše varstvo za otroke, večja skrb za matere ob rojstvu, in večja skrb za umno šolstvo.

Brezdelnost se mora odstraniti! Vlada mora podvzeti korake, da se ne ponovi trpljenje kakoršnega občuti prebivalstvo v današnjih dneh. Priporočale bodo ustanovitev mestnih in deželnih preskrbovalnic za delo pod državno kontrolo, in zavarovalnino proti brezposelnosti.

Mednarodno sodelovanje se mora uvesti! Priporočale bodo, da se uvedejo ukrepi Pariškega mira pod vodstvom Zedinjenih držav, in da se Zedinjene države zavežejo klanjati se brezpogojno ukrepom Svetovnega sodišča.

Volitve za zastopnike v Kongresu po posameznih državah so pokazale že prve dni, da veje vse drugačen veter po deželi kot poprejšna leta, in da se ljudstvo boljše zaveda svoje moči in svojih pravic. Vprašanje prohibicije, kot se vidi, ne bo več dolgo kalilo že itak kalnih političnih voda. Polom banke, ki je hranila sklade prohibicijske stranke, drzen nastop Johna D. Rockefeller mlajšega v svojem in v imenu svojega očeta proti prohibiciji, poročilo Wickershamove komisije; vse to ne pomaga nič, dokler ljudstvo samo ne spregovori potom glasovnice in pošlje v Kongres take zastopnike, ki se ne boje na dan z resnico. Da se narod zaveda tega dejstva, je pokazala država Florida. Mrs. Ruth Owen Bryan, hči slavnega Williama J. Bryan, najstrastnejšega zagovornika prohibicije, je bila poražena pri volitvah ker je vmešavala v svojo politično kampanjo vprašanje prohibicije. Njeno mesto v Kongresu bo zasedel Mark Wilcox, odločen nasprotnik prohibicije. "The noble experiment" — plemeniti poskus — se je izkazal kot največje zlo, kar se jih je kdaj vpeljalo, in ljudstvo, ki se je nekoč zavzemalo zato, da se omeji pijančevanje potom državnih zakonov, stopa na dan in se ne sramuje pripoznati, da se je motilo.

Še večjega pomena so bile volitve v državi Iowa. Senator Smith W. Brookhart je vodil dolgo vrsto let kmete k prosperiteti. Ker je cena koruze padala leto za letom, so se ljudje naveličali živeti od obljub in izvolili Henryja Field na njegovo mesto. Kmetstvo ljudstvo je mirno in potrpežljivo, in bi prenašalo Brookharta še nadalje, ko ne bi bilo zadnje čase toliko govorjenja o potratni vladi in neverjetnih stroških. Postavili so celo senatorje pod povečevalno steklo in jim preiskali vse žepe. Našli so, da senator Brookhart, ki je vlekel letne plače po \$10.000, računa Zedinjenim državam za svoj urad nad \$15.000. Njegov sin, dve hčeri in dva njegova brata, ki sploh nista nikdar živela v Washingtonu, so bili na državni listi kot njegovi uradniki in vsi vlekli mastne plače iz državne blagajne. Poleg tega je senator posvečal večji del svojega časa javnim lekcijam pri Chautauqua in tam žel mastne zaslužke. Obelodanjenje teh podatkov je končno odprlo oči volilcem. Seveda je to šele prvi slučaj, ki pa jasno priča, kako bo ljudstvo z naprej postopalo z vsemi izkoriščevalci vlade.

Depresija je imela vsaj en dober učinek na ameriški narod: prebudila ga je iz dolgega letargičnega spanja. Spoznal je, da bo moral skrbeti sam za sebe, mesto da bi prepuščal vse skrbi bogato plačanim in vedno bolj lačnim državnim uslužbencem. Ljudstvo je začelo brskati po državnih predalih, našlo toliko smeti, plesnobe in korupcije, da je začelo ogražati obstoj države same. Dobro znamenje je, da je začela prva čistiti ženska, ker ona vidi smeti najboljše, in ji tudi metla bolj pristojna kot moškemu. Ženski vpliv in nepričakovan skupen nastop bo nedvomno rodil dobre sadove nele pri konvencijah, temveč tudi pri reševanju narodnih problemov v bodočnosti.

Vzgoja v domači hiši.

Louise Stariha.

NAJVAŽNEJŠE, a tudi najtežavnejše delo matere in gospodinje je — vzgoja. Naj bo žena najboljša gospodinja, naj bo varčna in pridna, snažna in redna, a če zanemarja svoje dolžnosti kot vzgojiteljica, je njeno delo prazno in brez trajne koristi. Ako tudi domače gospodarstvo napreduje, in se blagostanje množi v hiši, je vendar sreča take družine zidana le na peščeni podlagi, ako mati s primernim vzgajanjem ne obogati tudi srca svojih otrok.

Mati si naj ne prizadeva samo, da izboljša gmotno blagostanje svojih otrok, — ona je odgovorna tudi za njihovo dušno blagostanje. V otrocih ji je Stvarnik izročil dragocene darove, o katerih bo enkrat morala dajati odgovor. Od prve in najboljše vzgojiteljice, matere, je navadno odvisna vsa sreča otrok.

Za dobro vzgojo pa ni mati odgovorna samo Bogu in svojim otrokom, temveč tudi človeški družbi. Otrok postane takoj s prvim rojstnim dnevom ud katoliške cerkve, ter obenem tudi države in naroda, kateremu pripada, in sprejme tozadevne dolžnosti, ki jih bo moral pozneje, ko se zave in doraste, tudi izvrševati. Na ta imeniten poklic ga mora mati pripraviti že v rani zgodnji mladosti.

Delo matere vzgojiteljice je združeno s tolikim trdom in zatajevanjem, s takimi težavami in žrtvami, da bi bilo skoro neizvršljivo, ako bi ne bila narava obdarila materinega srca s plemenito ljubeznijo do otrok, ki vse prenaša, vse pretrpi, vse odpušča in pozablja. Najboljše vzgojeslovje je že od narave zapisano v materini duši z besedami ljubezni, tiste ljubezni, ki ji je cilj le sreča otrok, in ki si je sama sebi edino plačilo. Kdor bi hotel iz-

trgati iz materine duše ljubezen, bi ji ob enem moral iztrgati tudi srce iz prs. Toda, kakor je razumna materina ljubezen solnce otrokovega življenja, prav tako je slepa ljubezen smrt vzgoje. Vsled materine brezbriznosti in malomarnosti ali prevelike strogosti postanejo otroci nezaupljivi, potuhnjeni, vsem dobrim vplivom nepristopni in osorni. Prevelika ljubezen in nespametna popustljivost pa jih pomehkuži in jim škoduje na zdravju. Naj bi torej vse matere vendar spoznale, da je neopravičena popustljivost razvoju otrokovega značaja le v kvar, ter naj bi prepustile vajeti ljubezni vselej treznemu računajočemu razumu. Ker je vzgoja tako važna in težka, in ker so zamujeni trenutki skoro nenadomestljivi, se ne ukvarja mati z njo nikoli prekmalu in nikdar preveč.

Otrok podeduje od svojih staršev ne le njih dobre ali slabe telesne lastnosti, temveč tudi duševna nagnenja. Da, vzgoja se začinja že prej, to je pri materi sami, zato naj bo mati v prvi vrsti sama taka, kakoršnega hoče imeti otroka. Neukročena strast preide kakor zla klica tudi v otroka, in pozneje jo je težko izrjavati. Blagi značaj matere pa se zreca tudi v otrokovi duši. Pozabiti tudi ne smemo na veliko vplivno moč materinega zgleda, ki je otroku najboljši nauk.

Ena najvažnejših čednosti, ki jih naj mati vcepi otroku, je zmernost, posebno zmernost v uživanju alkoholnih pijač. Gospodinja, oziroma mati sama bodi v pijači skrajno zmerna, ter naj daje s svojo zdržnostjo celi družini bodrilen zgled.

Pri mladini obeh spolov pa bi moralo zmagati prepričanje, da je pijanost in pijančevanje, ter vse, kar vodi k temu in je s tem v zvezi, nekaj sramotnega ter dostojnega človeka nevrednega. Matere,

ki napajajo svoje otroke z alkoholom, so naravnost morilke lastnega zaroda, in same vzgajajo pijance, ter dušno in telesno propale ljudi.

Zloraba alkoholnih pijač je za družine vir nesreče, ker izpodkopa dušno in telesno zdravje, vničuje premoženje, neti neslogo in seje prepir, ter zastruplja zarod. Vse to se opazuje dan za dnevom na stoterih družinah, kjer sta ali oče ali mati, ali celo oba vdana pijači.

Alkohol vsestransko slabo in škodljivo vpliva na telo. Na kratko bodi v spomin poklicano, da pivci po pretežni večini prezgodaj umirajo vsled spridenja drobovja, t. j. srca, krvnih žil, jeter, želodca in obisti. Alkoholizem je torej vzrok cele vrste boleznih obmejnega in osrednjega živčevja. Višek dosejajo te bolezni v blaznosti pijancev. Odporne sile telesa oslabe in nenadne bolezni, n. pr. pljučnica, zahtevajo v krogu alkoholikov nepričakovano mnogo žrtev v letih, ko bi morale telesne moči in sile biti še na vrhuncu. Alkohol redilne vrednosti nima, in poživljajoči vpliv, ki se le hipno pokaže, je samo prevara. Delozmožnost in telesno moč daje le zdrava in tečna hrana; žganje pa telo slabi, kjer kri suši, ter obenem zelo slabo vpliva na vse notranje organe telesa. Splošno znano je, da pijanec v nevarnih boleznih težko okreva; zato se tudi zdravniki boje operacij le pri pijancih.

Kronični alkoholizem je dandanes najbolj razširjena bolezen na svetu, in je dostikrat marsikomu vzrok prezgodnje smrti. Zato dajmo ljudstvu drugega veselja v poštenih društvi, nedolžnih zabavah, v dostojnem petju in dobrih knjigah. Proti alkoholu, ki je največji sovražnik človeškega rodu, pa začnimo enkrat resno odločen, nepremagljiv boj! Začne naj se že pri nežni mladini!

M a r i e P r i s l a n d .

Državlanski katekizem.

PREPREČENJE GOLJUFIJ.

Ljudje žele, da se pošteno posluje v trgovinah, zato imajo mesta in države posebne urade, kjer se preiskujejo mere in tehtnice, ki so v javni rabi. Uradniki tega urada pazijo na mero in vago, ki se rabi javno pri prodaji blaga, in lahko aretirajo in kaznujejo vsakega, ki bi rabil premajhno mero ali vago.

Katere druge goljufije so v navadi pri trgovini? — Ponarejanje ali nadomestila, ki se večkrat rabijo pri prodaji različnih produktov. Ponarediti ali nadomestiti kakšno blago in ga označiti za pristno, je kaznjivo.

Kaj so takozvane "blue sky" goljufije? — Tako se imenujejo goljufije, ko se prodajajo ničvredne delnice, ali zemljišča, katerih sploh nikjer ni.

Ali postava ščiti vsakogar pred takimi goljufijami? — Včasih premeteni ljudje osleparijo ne-

vedneže predno jih postava more zalotiti. Zato naj bo vsak previden pri kupčiji, in naj vpraša za svet kakega izkušenega človeka predno kupi nekaj, zakar ni popolnoma na jasnem, ali je kupčija dobra ali ne. Vsak naj tudi skuša trgovati samo s poštenimi ljudmi.

ZAVAROVANJE.

Nobeden narod na svetu ni menda bolj zavarovan kot je ameriški. Imamo različne vrste zavarovalnine; za delavski razred je najbolj važno zavarovanje proti bolezni, poškodbam in smrti. — Strah, da bi vsled bolezni ali nesreče postali nesposobni za delo, strah, da bi trpeli naši ljubi ako pride smrt in vzame roditelja, napoti vsakega pametnega človeka, da se zavaruje in plačuje v tozadevni skupni sklad. Ker nima nobena država naše Unije vpeljane zdravstvene zavarovalnine, se navadno poslužujemo bratskih organizacij ali zavarovalnin-

skih družb. Več držav pa ima način zavarovanja proti nesreči in poškodbam.

Kaj dobi delavec v takem slučaju? — Vsak delavec, ki se poškoduje pri delu, dobiva v državi, kjer imajo sistem zavarovanja proti poškodbam in nesreči, del svoje redne plače in stroške za zdravnika ali bolnišnico. V smrtnem slučaju se izplača zavarovalnina družini ali bližnjim sorodnikom. — V slučaju poškodbe ali nesreče je treba napraviti pri zdravniku potrebno izpričevalo, katero podpiše delodajalec. — V tistih državah pa, kjer nimajo zavarovanja proti nesreči, lahko ponesrečenec sam zahteva odškodnino, ako se je nezgoda pripetila po krivdi delodajalca. V vsakem takem slučaju naj si delavec preskrbi dobrega in poštenega odvetnika in naj ne podpiše nikakih listin poprej, dokler se ne posvetuje s svojim odvetnikom.

Ali imajo ameriške države kak drug način zavarovanja? — Ameriške države še nimajo zdravstvenega zavarovanja, niti zavarovanja proti nezaposljenosti, dasi se o tem ravno sedaj veliko razpravlja. Tudi za starostno zavarovanje se razni načrti proučavajo v več naših državah, do kakih gotovih postav v tem oziru pa še ni prišlo. Nekateri delavske unije dajejo svojim članom starostno podporo, ravno tako nekateri tovarne. — Policaji, vojaki, ognjegasci in učitelji so edini, ki dobivajo nekoliko podpore iz državne blagajne.

DAVKI.

Od denarja pobranega od davkov, ki so razdeljeni tako, da vsak plača svoj pravičen delež, se vzdržujejo izobraževalni zavodi, zdravstveni ura-

di, ceste in ulice, ognjegasci in policijski uradi, vojaštvo, mornarica, bolnišnice in zavetišča.

Kateri je najnavadnejši davek? — To je davek na posestvo in imetje, ki se računa po vrednosti istega. — Drugi davek je dohodninski davek, ki se pobira od gotove svote dohodkov na leto, potem ko se odšteje določena svota za življenske potrebnosti.

Kaj je davek na dedščine? — Ta davek je nalcžen na premoženje, katerega kdo zapusti; čim večja je zapuščina, višji je davek, ki se procentualno računa. — Naslednji je zemljiški davek, ki se zviša z vrednostjo zemljišča. — To so davki v navadnih razmerah. Vsaka država pa lahko naloži davek tudi na kake druge predmete. Ravno sedaj se vršijo razprave v Washingtonu, kaj bi še obdavčili, da bi vlada dobila več denarja za izvrševanje svojih poslov. — Vse davke pobirajo države zato, da morejo vršiti svoje poslovanje v oskrbo blaginje svojih državljanov. Včasih tega denarja ni dovolj za razna potrebna javna dela, zato si država izposodi denar, ter izda zanj obveznice ali bonde.

Kaj so obveznice? — Obveznice so zagotovilo ljudstvu, da bo plačana gotova svota v gotovem času. — Ker navadno važne javne naprave koristijo več kot samo eni generaciji, zato je umestno, da država izda obveznice, da tako preveč ne obremeni samo enih državljanov, ampak da pomagajo zanje plačevati tudi poznejši rodovi, ki bodo imeli koristi od teh naprav. Vendar umni državniki pazijo na to, da preveč ne zadolžijo države, ter priporočajo izdajo obveznic le za najbolj koristne in potrebne naprave.

(Pride še.)

ITALIJA ZOPET PRAZNUJE. — Nihče ne ve boljše kot Italija, da je treba kovati železo takrat kadar je vroče. Ni ga zgodovinskega dogodka, da bi ga fašizem ne porabil v svoje namene. Ljudstvo je brezdelno kot psovdi, in lačno še mnogo bolj kot po drugih deželah. Da ljudstvo pozabi na lakoto in druge nadloge, ga motijo s paradami in narodnimi prazniki.

Petdeset let je, odkar je umrl osvoboditelj Italije Giuseppe Garibaldi. Da se proslavi spomin nanj, so prepeljali v Rim zemeljske ostanke prve njegove žene Anite dne 2. junija t. l. Tri dni pozneje ji je odkrila spomenik kraljica Elena na griču Janiculum. Spomenik stoji ravno na istem mestu kjer je stal Garibaldi pred 50 leti ko je nadziral svoje čete, ki so se imele bojevati proti pačeži armadi.

Garibaldi je bil pustolovec v svojih mladih letih. Kot 21 leten mladenič je zapustil svoj dom v Nici in se boril z grškimi pirati na Sredozemskem morju. Zapletal se je v Mazzinijevo zaroto in je moral bežati v tujino. Usoda ga je zanesla v Brazilijo, ravno ob času ko se je tam ustanavljala nova republika Rio Grande do Sul. Uporniki so mu izro-

Ženski svet.

čili nadzorstvo ene ladije. Ko je vozil po reki, je zapazil na bregu reke malo hišico. Tam je stala zamišljena mlada ženska. *Zahotelo se mu je po njej.* Pritisnil je ladijo k bregu in napolil svoje korake k ženski. "Dekle, moja bož," ji je rekel. Mož Anita je sicer ngovarjal, toda ker ni bilo nobenega zakona v deželi, je veljala beseda onega, ki je imel močnejšo pest. Anita je šla z Garibaldijem in ga spremljala na vseh njegovih potih do svoje smrti.

Anita je bila nalašč ustvarjena za divje življenje, kot si ga je želel Garibaldi. Bila je temne polti, dobro vzrastena, živahne narave in navajena prenašati težave in lakoto. Strahu ni poznala nobenega. Ko so padale kroglice na krov ladije, jo je poslal Garibaldi v kabino ladije na varno. Šla je in se tamkoj vrnila, kakor hitro je nagnala na krov vse one pomorščake, ki so se skrivali v trebuhu ladije iz strahu pred kroglicami. Ker je bila najhrabřejša in najbolj zanesljiva izmed cele posadke na ladiji Itaparika, jo je postavil Garibaldi za podčastnika in ji izročil preskr-

bo ladije. Na enem izmed takih potov je bila ujeta od sovražnikovih čet. Ko so vojaki slavili zmago pri pijači, je pobegnila sredi viharne noči, si prisvojila častnikovega konja, in udarila na pot skozi pragozde. Ko je dospela do narasle reke, je pognala konja v vodo, se oprijela grive in srečno preplavala na drugo stran. Štiri dni pozneje je lačna in utrujena zadela na Garibaldijevo posadko ob mestu Vaccaria. — L. 1840 se ji je rodil prvi sin Menotti. Dvanajst dni po porodu so zasedli vas, v kateri je živela, sovražniki. Položila je novorojenčka na konja in pobegnila v gozdove. Par dni pozneje jo je našel Garibaldi na pol mrtvo v pragozdih.

Ko se je Garibaldi naveličal pretepanja, je krenil v Montevide, in tam nastopil kot učitelj v ljudski šoli. Revščina je zavladovala v družini. Troje otrok in Anita so živeli večidel od pomanjkanja. Kot nalašč je prišla ob tem času od doma novica, da so se začeli Italijani upirati Avstrijcem. Garibaldi se je takoj vzdignil in opremil armado prostovoljcev. Anita je napravila zastavo iz obnošene rdeče srajce in zelene vojaške suknje. Dne 24. jul. 1848 je Anita stopila prvič na italijanska tla z možem in tremi

otroci. Garibaldi je šel takoj v boj, družino je pa pustil pri svoji materi v Nici. Dasiravno v nosečem stanju, Anita ni mogla najti doma nobegega miru. Gnalo jo je zopet na bojno polje. Dohitela je Garibaldija v Rimu, ko se je unikal pred Francozi. Sledila je možu čez Apenine v republiko San Marino, in od tam proti Benetkam. Avstrijska armada jima je bila za petami. Samo štirje izmed trinajst čolnov so ušli zasledovalcem, ko so dosegli ustje reke Po. Tam so stopili na suho. Anita je bila utrujena in bolna do smrti. Umrla je v Garibaldijevih rokah v bližini mesta Ravenna. Garibaldi jo pustil tam mrtvo, in upornikom prijazni kmetje so jo pokopali. Garibaldi je bežal naprej.

Mnogo let se nihče ni brigal za njen grob. Garibaldi je nadaljeval svoje nemirno življenje. Udeleževal se je bojev za zedinjenje Italije, zašel zopet v Ameriko, in se udeležil l. 1871 francosko-nemške vojne na strani Francozov. Poročil se je še dvakrat, najprvo z visoko baronico Raimonde, katero je pustil kmalu po poroki, in pozneje, l. 1875, s preprosto kmetico Francesco. Na stara leta je začel pisati spomine. Kar in kolikor se ve iz življenja Anite, je posneto po njegovih spominih. Nehote se je spomnil pri tem delu, da počivajo kosti njegove vestne spremljevalke in matere njegovih treh sinov, nekje na neznanem svetu ob Adrijanskem morju. Dal je njeno truplo prepeljati v svoje rojstno mesto Nicio.

Po 83 letih se je spomnila fašistična Italija, da tudi Anita zasluži nekaj časti poleg Garibaldija za osvoboditev Italije. Po rodu Brazilka, po krvi deloma Španka, deloma pa Indijanka, je ljubila bojno polje in duh smodnika. Bila je nastolovka kot Garibaldi, vedno pripravljena za boj, ne meneč se, za koga in zakaj naj se bojuje. Če je zaslužil Garibaldi, da se njegovo ime izgovarja s spoštovanjem po Italiji, je gotovo zaslužila tudi njegova zvesta spremljevalka Anita.

BIROKRACIJA. — Mrs. Thomas Hargrave v Frederick, Md., je čutila že dalje časa posledice depresije. Dela ni bilo in ne jela tudi ne denarja za stanovanje. Ker ni plačala najemnine že več mesecev, je dal najemnik zarubiti vse njene premičnine. Ker ni bilo nobenih dražilcev ob napovedani uri pri dražbi, je pokupila vse sama. Postelja, miza, stoli, kuhinjske priprave, vse je šlo po 5c; ravnotako je bil prodan in kupljen njen avtomobil za 5c. Za hišno svetlobo je plačala 2c. Šerif, ki je prodajal, je dobil za celo premoženje \$1.12. Državo je stalo to zakonito postopanje med \$10.00.

PRIZNANJE ŽENSKE V INDIJI. — Po novem zakoniku, ki je predložen angleškemu parlamentu v potrdilo, bo dobilo tekom leta nad 6,000.000 žensk glasovnico v roke. Seveda zavisi zaenkrat še od tega, če bo sprejet Marquis of Lothians zakon. Indija šteje nad

350,000,000 prebivalcev. Do sedaj so imele pravico glasovati le pri provincijalnih volitvah za zakonodajo. Samo 8,700.000 ljudi je imelo pravico do glasovnice, med temi je bilo 315,000 žensk, ki so lasigvale dosti velika posestva, da so imele pravico glasovati. Novi zakon bo dal pravico 36,000.000 ljudem izraziti svojo voljo potom volitev. Poleg tega bo dovoлил ženskam pravico voljenim biti v zakonodajo. Popolnoma nekaj novega za Indijo bo to, da bodo deležni vseh pravic tudi oni, ki spadajo v razred ne-akljevih. Delavstvo bo tem potom prišlo počasi do svojih pravic.

OB SLUŽBO. — Kot smo poročali pred letom dni, je postala po prevratu vlade na Spanskem advokatinja Victoria Kent y Siano ravnateljica državnih jetnišnic. Zadnji mesec se je sama odpravila, kot je sama naznanila, zato, ker so nepręstano kritizirali njeno poslovanje. Njej nasprotno časopisje pa naznanja, da je preveč zaupala zločincem, in da se je slednjim predobro godilo po ječah pod njenim nadzorstvom. Samo v enem mesecu je pbegnilo iz Puerto Santa Maria ječe 26 nevarnih zločincev.

VEDA BREZ ZNANJA. — Amerika je znana po obilici časopisja, v katero človek lahko piše kar se mu ravno dozdeva; če ima zato potrebno znanje, se ne vpraša. Še ni tako dolgo temu, ko nam je prišla v roke ena izmed številic Reader's Digest. V članku "Kako naj človek doseže srečo" trdi pisatelj W. Beran Wolfe M. D.: "Cerkev je bila skozi vsa stoletja največji sovražnik ženske. Eden izmed koncilov katoliške Cerkve se je izrekel slovesno, da ženska nima duše." — Ker je zašla prestava te stavka tudi v slovensko literaturo, ki vzame vse za gotovo kar je natisnjena, smo namenoma pregledali ukrepe vseh cerkvenih koncilov, ki so se pečali s tem vprašanjem. Godefried Kurth, slavni zgodovinar iz Belgije, je iskal dolgo odgovora na isto legendo, in končno prišel do zaključka, da se je to vprašanje preresetevalo samo na enem cerkvenem koncilu, in sicer na drugem koncilu v Macon na Francoskem l. 585. Ohranjen je popis koncila izpod peresa sv. Gregorja iz Tours. Eden izmed škofov je oporekal, da bi se rabila beseda "homo" (človek) ravno tako za moškega kot za žensko. Vsi drugi škofje so oristali na to, da se mora rabiti isti izraz, kot ga vedno uporablja sveto pismo. Ta odlok je obhveljal, in je bil od takrat vedno v rabi. Govorilo se je v tem oziru edinole o slovničnih izrazih, in ne o kakih cerkvenih naukih. Kakšno mnenje je imela cerkev o ženski in njeni duši, povedo najboljše pisma sv. Pavla in Dejanje apostolov, zgodovina prvih dni krščanstva. Ženske so bile vedno deležne istih zakramentov kot moški, razen mašniškega posvečenja. Besedo so imele pa tako v prvotni cerkvi, da jih je moral sv. Pavel opominjati, naj ženska molči v cerkvi.

ZVESTA DO KONCA. — Bilo je l. 1822, ko se je pomikal za časa civilne vojske 101. infanterijski kor skozi državo Georgia. Vojastvo se je ustavilo v mestu Hancock. Med lepoticami mesta je bilo najbolj znana devetnajst letna Fanny Read, hči lastnika edinega hotela v mestu. Fanny se je zagledala v mladega in postavnega poročnika Johna Bellows, in mu obljubila večno zvestobo. Njen oče Riley Read je bil drugih misli. Ko je zasačil svojo hčer na sestanku s poročnikom, jo je prijel za roke in jo zaprl v njeno spalnico, fantu pa je prepovedal prestopiti še kedaj prag njegove hiše.

Fannie se je zaprla v sobo in čakala na povratek svojega izvoljenca. Vsi so prihajali, njega ni bilo. . . Po končani vojni so se zmagujoče armade vračale skozi Hancock. Bellows je pagal v boju. Dekle je vstala v svoji sobi in čakala. Oče ji je umrl, in hotel je začel razpadati, ker se nihče ni brigal za sestvo. Samo trikrat je prestopila prag svoje ječe. Dvakrat se je udeležila pogreba, in vsakokrat je imela oirat zakrit s tančico. Govorila ni z nikomur. Le v mirnih poznih nočnih urah se je razlegal glas flavte, na katero je igrala Fannie melodije, ki so postale popularne v onih dneh, ko se je bila civilna vojna.

Pred letom dni se je posrečilo sodniku Howardu M. Read, njenemu sorodniku, pregovoriti Fannie, da je šla v državno bolnišnico v Binghampton. Tam je imela družčino, knjige, radio, vsakovrstne zabave in pogled na mesto. Ni se zmejnala za nobeno stvar. Pred kratkem pa so jo našli mrtvo v postelji. Po sedemdeset letnem čakanju je končno našla svojega zaročenca.

PLESALKA, DOBRA FINANCIERKA. — Pokojna kraljica plesalk Ana Pavlova, ki je umrla letos v mesecu januarju, je dokazala, da niso vse umetnice zapravljivke. Zapustila je premoženje vredno nad \$350.000. Vse svoje premoženje je imela naloženo na dobrih krajih v Zedinjenih državah. Danes je premoženje, katerega dedič je njen mož, ki živi v Londonu, vredno skoro dvakrat toliko kot je navedla sama v svoji oporoki.

NOV POKLIC ZA ŽENSKE. — Ogrski državni rabelj Kazarik je umrl zadnjo zimo, in razpisana je služba po lepi starodavni ogrski vladi, da vsakdo lahko vloži prošnjo zanjo. Prosilec mora seveda navesti vse svoje sposobnosti za tako delo in ob enem tudi vzroke, zakaj prosi za službo. Kot poroča časopisje, so med prosilci tudi tri ženske. Vse tri so navedle nenavadno telesno moč za sposobnost, in kot vzrok željo znositi se nad moškimi.

POPRAVEK. — V zadnji številki Zarje se nam je vrnila neljuba pomota. Častita mati prednica slovenskih šolskih sester v Jugoslaviji se imenuje Angelina Krizanič O.S.F., in ne Magdalena Krizanič, kot smo jo nazvali.

URADNA POROČILA

Pismo glavne predsednice.

ČASTNA KNJIGA! . . . Veliko članic niti re ve, da jo imamo. Odobrila jo je že prva konvencija leta 1927 v namenu, da se v njo spiše zgodovina organizacije in vseh podrejenih podružnic, posebno pa, da se v nji na častnem mestu označijo imena vseh tistih marljivih članic, ki so podružnice ustanovljale. Zato ime "ČASTNA KNJIGA".

Vsled zaposljenosti prve, kakor sedajne glavne tajnice, sem jaz prevzela nalogo izpopolniti to knjigo. — Nekaj podatkov sem dobila v knjigi Ameriška Slovenka, kjer je označena zgodovina onih podružnic, ki so bile ustanovljene ob času izdaje te knjige. Za informacije od ostalih podružnic sem se pa obrnila na sestre tajnice, ki so mi prijazno postregle. V častni knjigi je toraj spisana zgodovina Zveze, kakor vseh 52 podružnic: imena vseh ustanoviteljic so pa častno omenjena.

Pri pregledovanju zgodovinskih podatkov sem spredvidela, da marsikatera članica ni bila zadovoljna, da je ustanovila domačo podružnico, ampak je šla v sosednje naselbine na agitacijo. Tako je na primer sestra glavna podpredsednica Barbara Kramer ustanovila štiri podružnice, ki so si po več tisoč milj narazen. Prva je št. 13 v San Francisco, druga št. 20 v Jolietu, tretja št. 43 v Milwaukee, in četrta št. 45 v Portlandu. — Poleg tega da so zavodne rojakinje ustanovljale podružnice, so navadno prevzele še odborniška mesta. Niso bile zadovoljne samo s tem, da so vsadile seme, hotele so ga kot dobre vrtnarice tudi vzgojiti. — Zanimivo je, da ima na primer št. 4 v Oregon City še vedno isto predsednico, tajnico in blagajničarko, kot jo je imela ob ustanovitvi. Tudi št. 3 v Pueblo ima še vedno isto tajnico in blagajničarko; št. 7 v Forest City pa ima še prvo predsednico in tajnico; podružnica št. 9, Detroit, pa prvo tajnico. Vse te podružnice poslujejo že šesto leto s skoro istim odborom, kar daje dobro izpričevalo tako odbornicam kot članstvu.

Ko sem pisala zgodovino, sem se zamislila v vaše delo, drage sestre ustanoviteljice naših podružnic. Predočila sem si, koliko stopinj ste morale napraviti, koliko prigovarjanje je bilo treba predno se je podružnica ustanovila, in vendar je bil to šele začetek vašega dela. Ker ste kot ustanoviteljice navadno prevzele važne odbore pri podružnici, ste skrbele, da ista ostane na začrtani poti, da napreduje in se širi. Da se to doseže, je

pa treba delati, marsikako žaljivko preslišati ter prenesti več ali manj razočaranja. Ker je pa bilo vaše delo nesebično, ga je Bog blagoslovil, in danes je močna organizacija in 52 nadebudnih podružnic vaše plačilo.

Častna knjiga bo shranjena v glavnem uradu, da bo na razpolago za zgodovinske podatke. Upam, da se bo v bližnji bodočnosti pridejalo še marsikatero ime, ime ustanoviteljice, ki danes še ni v knjigi zapisano.

H koncu še besedico o naši kampanji, ki se bo v par dneh oficijelno zaključila. — Pristna kampanja ne obstoji samo v tem, da prinese kolikor mogoče novih članic, ampak, da ohrani tudi vse tiste, ki so že včlanjene. Kampanja za novo članstvo se bo toraj nehala; prihodnjo polovico leta pa imejmo kampanjo za ohranitev vseh naših članic, da ob koncu leta ne bomo kazale na razredčene vrste, ampak vsaj na isto število kot ga imamo danes, ako ne na večje. — Vem, da so časi slabi. Prvi vzrok da članica pusti, je to, da ne more plačevati; po nekod bo to resnica, drugod je pa samo neke vrste izgovor. Zato prosim sestre tajnice in tudi druge odbornice, predno črtate eno članico iz podružnice, govorite osebno z njo! Včasih ženska zgovornost čudeže dela; lepa beseda je še vedno našla lepo mesto. Kjer so slabi časi samo pretveza, tam boste vse presodke razblinile s prijazno razumljivo besedo. Ako je pa članica res v tako slabem položaju, da ne zmore asesmenta, pa nekatere podružnice poročajo, da tu in tam premožnejše članice založijo asesment za revnejše, kar je jako velikodušno in spričuje na prave sesterske odnošaje med članstvom.

Toraj še enkrat prosim odbornice vseh podružnic, da skušajo svojo zgovornost in prepričevalnost obrniti v to, da ohranijo celotno število našega članstva kot ga imamo danes, in da ga po možnosti povečajo. Ako pa na vsak način morate kakšno članico črtati, pa prosim, da takoj dobite novo na njeno mesto; pravzaprav ne samo eno, ampak dve. Ako gremo en korak nazaj, bi morale potem iti dva naprej, da lahko pokažemo napredek.

Vsem podružnicam in posameznim članicam pa, ki so se kampanje udeležile, izrekam že sedaj v imenu glavnega odbora najlepšo zahvalo in priznanje!

Marie Priland.

Poročilo gl. tajnice.

Polletna seja gl. odbora se bo začela v ponedeljek zjutraj 18. julija 1932. Podružnice, kakor posamezne članice, ki želite predložiti kako važnejšo uradno zadevo v razrešitev, pošljite tozadevna pisma zadosti zgodaj gl. predsednici ali pa gl.

tajnici.

Kampanja za nove članice se zaključi 30. junija o polnoči, to se pravi, poročila, ki bodo dospele na gl. urad kasneje, ne bodo več všteta v kampanjo. ob času, ko mora ta številka Zarje v tisk, je prišlo

samo par mesečnih poročil za junij, zato junijskih uspehov tukaj ni mogoče navesti, pač pa lahko orišem glavni potek kampanje do konca maja. Tukaj so podružnice in posamezne agitatorke, ki so do tedaj pridobile po deset ali več novih članic:

Št. 23, Ely, Minn.	39	novih
Št. 17, West Allis, Wis.	37	"
Št. 41, Collinwood, Ohio	33	"
Št. 15, Newburg, Ohio	29	"
Št. 38, Chisholm Minn.	26	"
Št. 25, Cleveland, Ohio	25	"
Št. 5, Indianapolis, Ind.	24	"
Št. 6, Barberton, Ohio	23	"
Št. 12, Milwaukee, Wis.	21	"
Št. 14, Nottingham, Ohio	17	"
Št. 2, Chicago, Ill.	16	"
Št. 24, La Salle, Ill.	15	"
Št. 20, Joliet, Ill.	14	"
Št. 42, Maple Heights, Ohio	14	"
Št. 32, Euclid, Ohio	12	"

Št. 47, Garfield Heights, O.12 "

Št. 18, Cleveland, Ohio11 "

* * *

Annie Trdan (za št. 38 in 52) ..	23	novih
Josephine Barbaric (št. 5)	16	"
Jennie Juzina (št. 17)	15	"
Anna Grozdanic (št. 15)	12	"
Jennie Barle (št. 15)	11	"
Frances Ošaben (št. 6)	11	"
Angela Strukelj (št. 24)	11	"
Mary Tomazin (št. 2)	10	"
Johanna Dolinar (št. 38)	10	"
C. Oblak in A. Legan, skupaj, (št. 42)	14	"

Letošnja kampanja je do konca maja privedla k Zvezi 452 novih članic, torej 42 več kakor lanska kampanja ob enakem času. Vendar je težko reči, da bo letošnja kampanja tudi ob koncu prekosila lansko, ker je lanska ravno v mesecu juniju pokazala nenavadno velik razmah. Morda bo letošnja tudi. . .
Josephine Račič.

NOVE ČLANICE V MESECU MAJU

Podr.:	Ime nove članice:	Ime agitatorice:	Podr.:	Ime nove članice:	Ime agitatorice:
1	Mary Dragan	Mary Startz	21	Theresa Lach	Cecilia Brodnik
	Mary Sklander	" "	23	Mary Indihar	Agnes Galin
	Ursula Smrke	" "		Mary Knapp	Frances Mikolich
2	Alva Jerin	Theresa Chernich		Mary Stepec	Mary Skalar
	Ernestine Garbais	Josephine Racic		Angela Lenich	Anna Slogar
	Anna Kahover	Mary Tomazin	24	Anna Kesic	Angela Strukelj
	Mary Klopčic	" "		Theresa Terselic	" "
	Jennie Primožich	" "		Elisabeth Tomazin	" "
	Theresa Tomazin	" "		Mary Ambroz	" "
	Lisabeth Zefran	" "		Anna Senica	" "
5	Louise Jug	Josephine Barbaric	25	Mary Hribar	Mary Hren
	Gizela Blazic	Mary Dragan		Antonia Skander	Mary Hrovatin
	Wilma Kocjan	" "		Maria Nosan	Josephine Ludiha
	Augusta Perkovich	Mary Zunk		Anna Jenc	Frances Ponikvar
6	Angeline M. Begg	Jennie Okolish		Frances Petric	" "
	Anna A. Gerbec	" "	26	Helén Bahorich	Mrs. N. Veselic
	Antonette Gerbec	" "	30	Freda Butschar	Mrs. M. Butschar
	Anna Hiti	" "	35	Mary Turk	Katie Kostelich
	Jennie Klancar	" "	37	Mary Rent, Miss	Mary Starich
	Jennie Lukežic	" "	38	Mary Koschak	Annie Trdan
	Julia Yankovich	" "	40	Johanna Paul	Frances Bresak
	Mary Zakrajsek	" "		Antonia Perusek	" "
	Angeline Zupec	" "			
9	Mary Trambush	Anna Potoenic	41	Ella Bratina	Mary Milner
12	Fanny Cerar	Helen Bisjak		Anna Longar	" "
	Cili Sagadin	Mary Frangesh		Jennie Dolenc	Marion Penko
	Mary Krachman	Marie Glavan		Victoria Dolenc	" "
	Anna Bevsek	Elisabeth Sedmak		Dorothy Segar	" "
	Mary Golob	Fanny Zuzek		Rose Bals	Frances Planinc
	Frances Plazotta	" "		Mary Cereck	" "
	Fannie Seston	" "		Frances Gornik	" "
	Anna Vidmar	" "		Caroline Markocic	" "
14	Mary Schumer	Elisabeth Illich		Fannie Yerse	" "
15	Josephine Gregorcic	Anna Grozdanich		Anna Zivkovich	" "
	Frances Gucanac	& Jennie Barle		Frances Hocevar	Margaret Poznich
	Maeda Gundic	" "		Pauline Opalich	" "
	Antonia Kozar	Josie Gustincic		Frances Srakar	" "
	Anna Yakić	Anna Malter		Anna Pinculic	Anna Prisel
17	Ursula Balskar	Jennie Juzipa	43	Elisabeth Bevsek	Mary Hudaj
	Theresa Gallatin	" "	50	Julia Oblak	Antonia Tapko
	Mildred Golob	" "			
20	Angela Strajner	Josephine Erjavec			

V MESECU MAJU JE BILO 81 NOVIH ČLANIC.

FINANČNO POROČILO S. Ž. Z. ZA MESEC MAJ 1932

DOHODKI:

Št.	Podružnica	Mesečnina	Pristopnina	Doklada	Razno	Zarja	Skupaj	Št. članic
1.	Sheboygan, Wis.	\$ 17.25	\$ 2.25	\$ —	\$ —	\$11.50	\$31.00	115
2.	Chicago, Ill.	10.35	6.00	—	—	6.50	23.25	70
3.	Pueblo, Colo.	13.70	—	—	—	12.20	30.50	122
4.	Oregon City, Ore.	4.35	—	—	—	2.0	7.25	29
5.	Indianapolis, Ind.	9.15	3.00	—	—	6.10	18.25	61
6.	Barberton, Ohio	14.55	6.75	—	—	9.70	31.00	97
7.	Forest City, Pa.	8.70	—	—	—	5.80	14.50	58
8.	Steelton, Pa.	7.95	—	3.75	—	5.30	17.00	53
9.	Detroit, Mich.	8.55	.75	—	—	5.70	15.00	57
10.	Cleveland, Ohio	56.70	—	—	—	37.80	94.50	374
11.	Eveleth, Minn.	11.55	—	—	—	7.70	19.25	77
12.	Milwaukee, Wis.	26.10	6.00	—	—	17.40	49.50	174
13.	San Francisco, Calif.	11.70	—	—	—	7.80	19.50	78
14.	Nottingham, Ohio	36.30	.75	—	—	24.20	61.25	241
15.	Newburgh, Ohio	16.35	3.75	—	—	10.90	31.00	108
16.	So. Chicago, Ill.	7.95	—	—	—	5.30	13.25	53
17.	West Allis, Wis.	10.80	2.25	—	—	7.20	20.25	72
18.	Cleveland, Ohio	7.50	—	—	—	5.00	12.50	59
19.	Eveleth, Minn.	27.75	—	—	—	18.50	46.25	223
20.	Joliet, Ill.	35.40	.75	—	—	23.0	59.75	236
21.	Cleveland, Ohio	8.55	.75	—	—	5.70	15.00	57
22.	Bradley, Ill.	3.30	—	—	—	2.20	5.50	22
23.	Ely, Minn.	19.95	3.00	—	—	13.30	36.25	133
24.	La Salle, Ill.	9.00	3.75	—	—	6.00	18.75	60
25.	Cleveland, Ohio	81.45	3.75	—	—	54.70	139.50	543
26.	Pittsburgh, Pa.	15.45	.75	.25	—	10.30	26.75	106
27.	North Braddock, Pa.	7.80	—	—	—	5.20	13.00	50
28.	Calumet, Mich.	10.50	—	—	—	7.00	17.50	70
29.	Broundale, Pa.	2.85	—	—	—	1.90	4.75	19
30.	Aurora, Ill.	2.40	.75	—	—	1.60	4.75	16
31.	Gilbert, Minn.	9.60	—	—	—	6.40	16.00	64
32.	Euclid, Ohio	12.75	—	—	—	8.50	21.25	85
33.	New Duluth, Minn.	3.75	—	—	—	2.50	6.25	24
34.	Soudan, Minn.	3.00	—	—	—	2.00	5.00	20
35.	Aurora, Minn.	2.10	.75	—	—	1.40	4.25	14
36.	McKinley, Minn.	7.20	—	—	—	4.80	12.00	48
37.	Greaney, Minn.	3.00	.75	—	—	2.00	5.75	20
38.	Chisholm, Minn.	19.35	.75	—	—	12.90	33.00	133
39.	Biwabik, Minn.	3.15	—	—	—	2.10	5.25	21
40.	Lorain, Ohio	3.90	1.50	—	—	2.60	8.00	26
41.	Cleveland, Ohio	30.00	11.25	—	—	20.00	61.25	200
42.	Maple Heights, Ohio	4.65	—	—	—	3.10	7.75	31
43.	Milwaukee, Wis.	8.85	.75	—	—	5.90	15.50	59
44.	Valley, Wash.	1.05	—	—	—	.70	1.75	7
45.	Portland, Ore.	3.15	—	—	.35	2.10	5.60	21
46.	St. Louis, Mo.	3.90	—	—	—	2.60	6.50	26
47.	Garfield Hghts, Ohio	15.60	—	—	—	10.40	26.00	104
48.	Buhl, Minn.	2.25	—	—	—	1.50	3.75	15
49.	Noble, Ohio	2.70	—	—	—	1.80	4.50	18
50.	Cleveland, Ohio	8.10	.75	—	—	5.40	14.25	54
51.	Kenmore Ohio	2.70	—	—	—	1.80	4.50	18
52.	Kitzville, Minn.	1.35	—	—	—	.90	2.25	9

	\$660.60	\$61.50	\$4.00	\$0.35	\$440.40	\$1166.85	4450
Za naročnino Zarje — dve ne-članici						2.00	
Obresti od County of Genesee bonda						22.50	
SKUPAJ						\$1191.35	

STROŠKI:

Tiskarna, majeva Zarja in adresar	\$256.77
Uradna soba za maj	10.00
Pošnina za Zarjo (P. O. deposit)	10.00
Pošiljanje majeve Zarje (delo)	17.00
Znamke	6.00
Uradne plače: duh. nadz. \$10, gl. preds. \$25.00, gl. tajnica-urednica \$100.00	135.00
SKUPNI STROŠKI V MAJU	\$434.77

Balanca 30. aprila 1932	\$24,686.40
Dohodki v maju	1,191.35
Skupni dohodki 31. maja	\$25,877.75
Stroški v maju	434.77

PREOSTANEK V BLAGAJNI 31. MAJA 1932 \$25,442.98

Josephine Račić, gl. tajnica.

Podružnica št. 1, Sheboygan, Wis. —

Na zadnji seji smo sprejele štiri nove članice. V tej kampanji se je najbolj potrudila sestra Rose Startz, zakar ji gre vse priznanje. V čast novim članicam, ki so v tej kampanji pristopile, smo imele mal party, za katerega so prispevale sestre Mervar, Prislund, Golobich in Zagöžen. — Prav presenečene smo bile, ko je naša članica Johanna Zakrajšek, — mlado dekle — privlekla iz nekega zaboja lepo harmoniko in začela ubirati naše domače popevke. Nismo vedele, da je Johanna tako dobra muzikantinja. Upamo, da jo bomo slišale še večkrat.

Nad vse zanimiv je bil govor sestre Ane Golobich, ko nam je opisovala svoje doživljanje v Ameriki, ter na ginja način pripovedovala, kako so ji Italijani v Pennsylvaniji edinega sinčka ustrelili, ki je bil star komaj enajst let.

Iz tukajšnje višje šole so graduirali sledeči sinovi in hčerke naših članic: Stanley Karsnick, Theodore Prislund, Frances Ribich in Olga Hlade. Nadebudni mladini naše častitke! — Članica.

Št. 2, Chicago, Ill. —

Na zadnji seji, ki je zopet potekla izredno družabno — tudi dobrot ni manjkalo, ker je Mrs. Albina Bicek prinesla veliko okusno torto, Mrs. Jos. Račić jabolčni štrudel, Mrs. Mae Fabian imenične "donace", Mrs. Mary Tomažin pa "mekho" pijačo, — je prišlo več važnih zadev v zapisnik, ki jih pa tukaj ne bomo naštevale.

Predvsem ne smemo pozabiti, da se za nas z junijem ne sme končati kampanja, temveč jo moramo nadaljevati celo leto. Ne pozabimo tudi, da je napredek podružnice v veliki meri odvisen od tega, kakšna udeležba je na sejah. Naše seje so prijetne, da bi bolj ne mogle biti. Naj jih nobena ne zamudi. — Odbor.

Št. 3, Pueblo Colo. —

Spet se oglašam v listu Zarja, da nekoliko povem o naši naselbini in naši slovenski fari Marije Pomagaj. Dne 20. aprila smo obhajali pomemben dan; praznovali smo 70 letnico našega častitega župnika Father Cirila. Pripravili smo surprise party in udeležba je bila velika. Častite šolske sestre so naučile otroke lepega petja in častitk v čast našemu duhovnemu gosposdu. Mladi muzikantje so tudi lepo zaigrali par komadov. Gospod John Germ je nastopil večkrat s svojo harmoniko, in je prav lepo zaigral in še lepše zraven zapel; tudi je lepo častital g. župniku v imenu KSKJ.. Parkrat so nastopili pevci in pevke zbora "Prešern"; tudi Dekliško društvo je zapelo častitke. Ob tej priliki je bilo veliko govornikov, ki so vsi častitali Father Cirilu k 70 letnici. Vsa je bil zadovoljen in vesel na banketu. Father Ciril so bili iznenadeni in zelo veseli; rekli so, da ne morejo dopovedati svoje hvaležnosti in veselja, in da se počutijo, ko da so samo 40 let stari.

To je lepo, da se jih farani spominjamo in da smo hvaležni za delo in trud, ki ga naš častiti duhovnik opravljajo v naši tari že 40 let neprestano. Ko so Father Ciril prišli v našo mesto, tačas je bilo še malo Slovencev, ali vendar pogumni g. župnik so se začeli truditi in graditi farno cerkev in župnišče. Zdaj imamo poleg farne cerkve še lepo kapelico, kjer je vsak dan sv. maša, in veliko šolo, župnišče, stanovanje za šolske sestre in prostran vrt. Kdor pride da si ogleda ta lepi prostor, vsakdo ga pohvali. Za ves ta napredek so odgovorni dobri farani z dobrim župnikom na čelu.

Moram povedati, da smo šest društev, štiri ženska, in dve moški, skupaj stopili in darovali Father Cirilu 70 dolarjev v cekinih.

Želim, da bi naš častiti g. župnik doživeli še veliko let zdravi in veseli!

Naša podružnica se precej lepo giblje; imamo precej dobrih in rednih članic, katere ste pa manj redne, ste pa prošene, da pridete in poravnate mesečni asesment, da boste tudi ve potem pohvale vredne in deležne. Bodite lepo pozdravljene vse članice in tudi gl. odbornice SZZ. — Margaret Kozjan, tajnica.

Št. 6, Barberton, Ohio. —

Naša občajna spomladanska prireditve je za nami. Dolžnost me veže, da se v imenu naše podružnice iskreno zahvalim vsem za tako obilen poset. Ker so se igre in razne druge prireditve vršile zaporedoma skoraj vsako soboto, nismo me pričakovale tako velike udeležbe in ne tako velikega uspeha v gmotnem oziru. Vidi se, da zna naš narod ceniti trud in žrtvovanje, ki ga naša podružnica vedno poseveča pri svojih prireditvah tukaj rojeni mladini. Pri letošnji prireditvi je nastopilo 23 oseb, ki so bile razen treh vse tukaj rojene. Trinajst je bilo otrok v starosti od 6. do 18. leta. Lepa hvala Mrs. J. Okolish, ki se je trudila z mladino; naučila je male deklice petja in deklamacije, sama je učila tudi obe igri in uredila ves program. Lepa hvala tudi članicam Fr. Žagar, Fr. Župec, A. Žagar, A. Župec, Fr. Prostovič, Fr. Lah, J. Podlipec, M. Mihalčič in M. Mekina, ki so se prostovoljno priglasile za prodajo vstopnic. Lepa hvala tudi vsem drugim, katere ste drugače kaj pomagale, ter tistim, ki ste kaj darovale v iestvinah, da so se zmanjšali stroški. Najlepša hvala vsem igralcem, posebno otrokom, ki so bili vsi pridni in poslušni ter so vedno točno prihajali k učnim vajam in se pridno učili. Vsem se še v bodoče vljudno priporočamo.

Na zadnji seji smo sklenile, da priredimo na 4. julija piknik na mestnem prostoru ob Brady Ave. tik za Seyberling tovarno. Tam je prav prijazen prostor, ter v bližini, tako da ne bo treba skrbeti, kdo naš bo vozil tja. Članice, katere morebiti ne veste za dotični prostor, pridite v nedeljo 3. julija na sejo, po seji pa vam lahko pokažemo prav natančno

kje bo piknik. Naše pridne članice so že toliko dobrega obljubile, da bo na tem pikniku kakor na svatbi, in vse bo prav poceni, ker omenjeni piknik bomo priredile bolj zaradi družabnosti kot dobička.

Prav prijazno ste vabljeni vsi; bo dovolj vsakovrstne zabave za vse, stare, mlade in otroke. Torej na svidenje v prosti naravi pod zelenim drevjem v pondeljek 4. julija popoldne ob vsakem času. — Pozdrav vsem. — Frances Ošaben, tajnica.

* * *

LEP USPEH PRIREDITVE

Krasen in pomemben dan je bil 14. maj v naši naselbini. Mislim, da kar sem videla sličnih prireditvev in nastopov mladine, mi ni še nobena tako ugajala in šla do srca. Morda tudi zato, ker me veseli, ko vidim, kako se radi učijo fantje, dekleta, otroci, in odzovejo vsaki stvari. Saj je pa tudi lepo in občudovanja vredno delo, da se mladina udejstvuje na društvenem polju. Ali veste, ko ikega pomena je to za nas druge, če prav oni še ne vedo zdaj, kaj vse to pomeni. Sešasoma, ko mi ne bomo več za take stvari, bo pa naša mladina vrlo nadaljevala delo, ki smo ga mi začeli. Zato se ne bojmo žrtvovati za mladino dokler ni prepozno. Če prav oni še ne vedo, kaj vse to pomeni, ali ko nas drugih ne bo, se bo vsak spominjal, tako me je moja mama učila, tako je delala, tako govorila, tako je pravilno, tukaj je resnica. — Naj na tem mestu iskreno častitam vsem dekletom, fantom, deklicam in dečkom, ker so tako prav do pičice pravilno izvršili vloge, da skoraj ni bilo hib. Priznanje zasluži pa tudi odlična in delavna pri vseh stvareh, kar se jih za počne, Mrs. J. Okolish; ona je imela vso stvar v rokah, in je izpeljala tako krasen program in sama učila otroke, kar je zares težavno delo in je mnogo časa žrtvovala. Tudi druge članice, moram reči, so prav pridno pomagale. Še za naprej tako, pa bomo zmeraj vesele, kaj vse smo naredile.

Program je bil izpeljan nekako takole. Najprej igrica "Materi za god". Nastopita Jožek in Jerica in si eden pred drugim prizadevata, kako bi bolj razveselila svojo mamico, vdovo, s skromnim, toda krasnim darilom, kar je pa materi jako po volji, ko ima tako dobra otroka, ki se spominjata nje godu, ko je od vseh zapuščena. Druga igrica, "Oj ta Anže", je tudi lepa. Anže se je pripravljal na prvo spoved, mati ga lepo podučuje, kako in kaj, ali on prav malo sluša svojo mater; njegova trmoglavost in razposajenost je do kraja ukoreninjena. Vseeno se ojuhači, si izpraša vest in s težavo napiše svoje grehe na listek; tudi muhica mu je dosti pomagala, ki jo je vjel sedeč za mizo. Tako se odpravlja k prvi spovedi, ko je pa on mislil, da je prišel tisti najbolj srečni čas, namreč da je grehov prost, lahak po spovedi in spravljen z Bogom in ljudmi, ki jim nikoli ni dal miru, je bilo baš narobe. Kaj se je zgodilo? Listek, na katerem so bili

napisani grehi, je bil zgubil pred spovednico; pobral ga je njegov součeneec sosedov Šimen, ki sta se tudi zmiraj suvala, in njegove grehe razglasil po celi vasi. Kar naenkrat se začnejo ljudje vrstiti in Anžeta pošteno pretepati. Prvi vaški sel, ki mu je Anže na vrečah žita vezi porezal, druga farojska kuharica, za njeno mačko, ki jo je ubil, tretji Klančnikov oče, ki jih je z velikonočnimi blagoslovljenimi jajci ometaval. Nazadnje še njegova mati, ki ji je zmiraj smetano polizal, mleko popil, in denar kradel. — Nato so nastopile male deklice, in zapele jako žalostno pesem o umrli mami; med petjem je prišla na oder in predstavljala široto brez mame in ateka prav mala deklica in povedala, da nima kaj obleči in ne se kam uleci, oj ti otroca! slednjič poklekne na materin grob in tu sladko zaspi. Ta prizor je bil tako žalosten in izvrstno narejen, da mi še zdaj silijo solze v oči, ko to pišem. Zatem je bila deklamacija "Moji materi", tudi žalostno in pretresljivo za vsacega, če ima le količkaj srca. Nato so zapele zopet male deklice vesele pesmice o pomladi in rožicah, obenem pa tudi delale kretnje. Kuplet "Klepetavi Miček" je povzročil tudi dosti smeha; Miček je za desetico svoje starše ovadil botru svaku, da ravno ko so bila jedila pripravljena na mizi katera je ta najbolj cenil, jih je mamica poskrila, "da botra svaka grlo ne bo vse požrlo". Dobil bi jih bil Miček od očeta in matere, da ga ni branil sam boter svak. "Dete mami", zadnjo točko, je deklamirala mala deklica.

Dete malo se smehljalo
reklo mami to:

Mama moja, jaz sem tvoja
ljubim te srčno.

Tukaj imam rožice
za vse naše mamice
nekaj pa za ateke.

Imela je rožice v košarici, povite v šopke, v drugi košarici pa cigare; vse to je z odra porazmetala med občinstvo, in s tem je bil program zaključen. Udeležba je bila, kakor se v današnjem času računa, prav dobra, in občinstvo se je izrazilo, da je bilo jako zadovoljno s priveditvijo. Podružnica je hvaležna občinstvu za lepo udeležbo, in se še za naprej priporoča. Me pa glejmo, da drugim po svoji moči izkažemo hvaležnost za naklonjenost napram nam. — Iskren pozdrav! — **Frances Smrdel**, nadzornica.

Št. 7, Forest City, Pa. — Malokaterikrat se oglasimo od naše podružnice; smo menda boječje, ker nas ni posebno veliko število, kakor po nekod drugod. Da bi se vsaj bolj zanimale za seje! Prosim v imenu celega odbora, pridite vse na prihodnjo sejo 3. julija in pripeljite še kaj novih seboj, saj berete v Zarji, kako se po drugih podružnicah trudijo na vse načine, da bi dobile več novih članic. Ne pozabite priti, boste nekaj novega slišale.

Moram še sporočiti, da je naša predsednica Anna Kamin dočakala vesel in nad vse lep dan, da je videla svojega sina pri oltarju Gospodovem kot novo-

mašnika 22. maja, tukaj v Forest City. Veselimo se z njo vse članice, saj je ona tako skrbna in dobra za našo Zvezo. Novomašniku Rev. J. P. Kaminu smo darovale mal dar \$10 iz naše blagajne, za kar se je lepo zahvalil; želi nam veliko napredka. Želimo tudi me njemu veliko blagoslova božjega. — Pozdrav vsem članicam! — **Mrs. J. Gačnik**.

Št. 11, Eveleth, Minn. — Veselica in javna večerja, ki smo jo imele 22. maja v proslavo 5 letnice obstanka naše podružnice, se je kljub slabim časom še dobro obnesla. V imenu podružnice se najlepše zahvalim vsem, katere so kaj dale prostovoljno, da je bila veselica boljša, kakor potice, donace, krofe, kavo, cukor, itd. Ne morem vsako posebej imenovati, ker bi vzelo preveč prostora. Nadalje hvala dekletom, ki so nam prišle pomagat na mizo nosit, sploh vsem, katera je kaj pomogla. Tudi hvala ženskam in njihovim možem od sosednje št. 19, ker ste nas obiskali; o priliki pa vrnemo.

Na zadnji seji ni bilo nič posebno novega. Prosila bi članice, da bi se v malo večjem številu udeležile seje; saj ni tako dolgo; skoraj vsaka si lahko vzame eno dobro uro, da se vsaj enkrat na mesec vidimo.

Naznaniti vam moram tudi žalostno vest, da nam je umrla ena članica, Uršula Mrvič. Dne 22. maja zjutraj je bila še zdrava, kar naenkrat pa ji je prišlo slabo in ni več prišla k zavesti; zadela jo je namreč kap (božji žlak), in dne 28. maja je za vedno zaspala. Pokojna Uršula je bila doma nekje blizu Ljubljane. V Ameriki je bila okrog 20 let. Zapušča moža in sedem otrok. Podružnica št. 11 ji je, kakor tudi društvo Marije Pomagaj, priredila izredno lep pogreb, pri katerem ni ostalo nobeno oko suho.

Prizadeti družini izrekamo naše sožalje. Tebi, nepozabljena nam sestra, pa želimo, naj Ti bo lahka ameriška zemlja. Bila si agilna in zvesta članica štiri leta, in Slovenska Ženska Zveza Te bo zelo pogrešala. — **Amalia Smoley**, tajnica.

* * *

Petletnico podružnice smo praznovali s tem, da smo se malo zavrteli, stari in mladi. Naš rojak Mr. Jack Setnikar nam je z lepimi besedami čestital k proslavi in nas bodril v lepih besedah, naj vstrajamo na krepko začetni poti. Ne moremo vsega storiti, toliko nam pa tudi ne bodo mogle očitati naše potomke, da nismo skušale postaviti temelja, na katerega one lahko zidajo naprej.

Podružnica št. 11 je izgubila članico Uršulo Mrvič. Naše članice so ji stale ob bolniški postelji noč in dan ko je šlo njeno zemeljsko življenje proti koncu. Slovenska ženska Zveza nima lepих besed in dobrih namenov samo na papirju, ampak jih tudi udeležuje. Vse nas bo prej ali slej doletela ista usoda — smrt. Kakor mi sočustvujemo z drugimi, v isti meri se bodo tudi drugi zanimali za nas, kadar napočijo za nas najtežavnejši trenutki.

Veselje je prebirati poročila marljivih agitatoric v Zarji. Vemo, da nikjer ni napredka, kjer ni izrednega dela in posebne poštovitosti. Milo pa izgleda, če mora v poročilih kampanje za številko podružnice ostati le prazen prostor ali pa samo črtica počez. V končnem pregledu naša podružnica že ne sme imeti samo take črtice.

Vse rade prebiramo poročila in doise od drugih podružnic in drugih krajev, vse rade zremo ne samo, kaj se godi doma, temveč tudi, kako se gibljejo drugod. Dopisi dajo Zarji posebno privlačno moč in zanimivost. Na dan z njimi! — **J. O.**

Št. 12, Milwaukee, Wis. — Naša podružnica je povzdignila proslavo letošnjega Materinskega dne z izvrstno proizvajano Meškovo dramo "Mati". Mrs. Suban je bila mati, Mrs. Stariha pa Silvija, najdenka. Mrs. Mohorko je bila Tržanka, in nam je izzvala mnogo smeha. Tudi Tinka — naša Tinka Koropec — je bila imenitna v svoji vlogi. Enako so naši fantje in možje prav izvrstno nastopili. Naj zakličem: Prav lepa hvala vsem skupaj! In Mr. Veranič, soprogu ene naših članic, ki je vežbal igralce, smo dolžne še posebne zahvale. Našim trgovcem, obrtnikom in profesionalistom smo hvaležne za oglase, s katerimi so nam pomagali kriti stroške. Ne smemo pozabiti tudi naših dobrih članic, Mrs. Dobnik in Mrs. Suban, ki sta nam toliko cvetlic darovali.

Dve naši članici sta bili letos posebno srečni in z njima vred se čuti nekako počeščena in vzradoščena cela naša podružnica in cela naša naselbina. Prva od teh je Miss Frances Koren, ki je zadnje čase že marsikaj napisala za angleški del Zarje. In kako bi Fanny ne bila srečna, ko je pred kratkem videla svojega brata peti novo mašo. Na vsak način ji moramo častitati, da ima takega brata. — Enako moramo častitati naši Mrs. Kira, saj je njen sin Louis Kirn ravnokar prejel posebno odlikovanje na mornariški akademiji v Annapolisu, ki jo je pravkar absolviral in tako postal nesebno odličan častnik ameriške mornarice.

Lahko rečem, da pri naši podružnici vsestransko zelo dobro napredujemo. Predno sklenem, naj se še zahvalim našim častitim duhovnim gospodom, ki so prišli na našo proslavo na Materinski dan: Rev. L. Gladek, Rev. R. Potočnik in Rev. A. Schiffer. Posebna hvala Father Schifferju, ki so nam tudi dali dar za našo blagajno. — **Marica Kopač**, predsednica.

Št. 13, San Francisco, Calif. — O delu ne morem poročati, ker tega tukaj ni, naznanim pa, da je bilo sklenjeno na redni mesečni seji 2. junija, da vsaka članica plača 25c v blagajno, to kadar ji bo mogoče, 7. julija pa bom pobirala 25c za naš list Zarja.

Omeniti moram o zabavi, za katero so poskrbele Mrs. M. Daychman, Mrs. M. Skoff, Mrs. P. Rauh in Mr. M. Rauh, ter Mrs. M. Slanc. V resnici mor-

ra vsako članico veseliti, ko vidi, koliko se sosesre potrudijo, da se vse skupaj razveselimo. Sestra predsednica je hotela po vsej sili vedeti, kdo se ženi, ker bi bila rada za starešinko, pa žal, naša dekleta, kakor tudi vdove, so nekam zmrzle; želim, da se sedaj, ko sonce pripeka, kaj ogrejejo; tudi prestopno leto ni vsako leto. Torej, dekleta in vdove, na delo! Obilo napredka in novih članic vsej Ženski Zvezi! — **Ivana Matjasich, tajnica.**

Št. 15, Newburg, Ohio. — Na zadnji seji je bilo prebrano pismo gl. predsednice Mary Priland, v katerem izraža svojo pohvalo glede napredka naše podružnice in nas navdušuje za nadaljnje delo. Torej, sosesre, poslušajmo jo! Četudi bo sedaj minila kampanja, pa le skrbimo, da bomo redno vsak mesec dobile nekaj novih članic. Saj ima vsaka kako prijateljico, znanko, sestro, ali hčerko, katero bi lahko pripeljala v našo organizacijo.

Dne 13. julija, to je drugo sredo v mesecu, bomo imele važno sejo, na kateri bi morale biti vse navzoče. Prebran bo polletni račun; treba bo tudi nekaj ukreniti za proslavo naše petletnice. Naj vsaka sama zase malo prevdari in premisli in potem pove na seji, kaj bi bilo dobro in koristno. Opozarjam tudi vse tiste članice, ki ste zaostale za asessmentom, da kakor mogoče hitro poravnate. Mislim, da še ni nobeni tako huda sila, da bi zaradi tistih par centov raje pustila Zvezo. — **Appollonia Kic, predsednica.**

Št. 17, West Allis, Wis. — Najjiskrenejše se zahvaljujem vsem, ki so se udeležili naše domače zabave. Nisem pričakovala take velike udeležbe v teh slabih časih. Posebna hvala podružnici št. 12, Milwaukee in dr. Sestre Slovenije št. 9, J. P. Z. Sloga za tako veliko udeležbo. — Najlepša hvala sosestri Mrs. Kozmut, ker je dala nam dvorano za stanj in več okusnih jedil in posodo; sosestri Skaza za svetilko, sosestri Bozich za stojalo in sosestri Žagar za "fern"; ti dobinki so bili v čisti dobicek naši blagajni. — Hvala vsem članicam, ki so delale in toliko napekle in skuhale, in za dobro vino, ki so ga dale, in vse sabo prinesle, tako da ni bilo treba nič skrbeti, kaj bodo gostje jedli in pili. Ta hvala naj velja vsem skupaj, ker ne morem vsa imena pisati — jih je preveč. Se priporočim še za naprej za tako sodelovanje od strani članic.

Ne smem pozabiti na mlada dekleta, ker so nam tako lepo zapele na Materni dan. Hvala Miss J. Imprl za njen trud, ko je učila dekleta peti, in upam, da bo v kratkem tudi naša članica. Hvala č. Rev. Potočnik, ker so preskrbeli tako lepe pesmi za našo podružnico.

Opozarjam vse članice, da ne pozabite na piknik naše cerkve 3. julija, če bo pa dež pa 4. in prosim, da bi članice nekaj darovale, ker naša podružnica bo skrbela za "fish-pan" in za ribe, da jih bodo lahko lovili, toraj moramo

paziti, da nam ne bo primanjkovalo. "Fish, 10c a bite", pa 10 do 20 funtov ribe, to je poceni. Pripeljite svoje prijatelje sabo, ker bo dosti zabave za mlade in stare.

Kampanja bo najbrže prinesla nekaj žalosti pri nas; naše podpredsednice ni nikoli doma, in jo policmani iščejo zato, ker hodi od hiše do hiše, in mislijo, da ljudi šunta za revolucijo; pa se motijo; samo za ženami in dekleti hodi, pravi, ako boš stopila v Zvezo, pa bodo boljši časi, pravi, pri naši podružnici ni nič brezposelnosti, nasprotno smo jako "busy". Mislim, da ji bomo dolžne kupiti nove čevlje ali pa olje za avtomobil ker ima šoferja, to pa stane. Le tako naprej dokler sonce sije. — **J. Schlosar, predsednica.**

O št. 19, Eveleth, Minn.

Dolžnost nas veže, da se najlepše zahvalimo članicam SZZ. št. 19, ker so naš tako imenitno pogostile dne 12. junija zvečer z res okusno večerjo. Kuharicam in drugim članicam, ki so kaj pripevale, gre vsa čast in pohvala. Imeli smo tudi nekaj točk za kratek čas, za kar sta preskrbela igrovodji Mr. in Mrs. Prebilic. Podr. št. 19 je zares pokazala svojo hvaležnost do igralcev; veselili smo se do dyanajste ure (in še malo dalj — pa to naj bo zamolčano).

Imenovana podružnica ima res izvrstne članice, posebno moram omeniti, kako se trudi njihova predsednica Mrs. Nemgar, ki je tudi izvrstna igralka in nad vse požrtvovalna ter se vsestransko zanima za napredek društva. Vsaka zavedna slovenska žena bi morala bi pri tej dični ženski organizaciji, kateri od srca želim obilo uspeha. — **Eden igralcev.**

Št. 20, Joliet, Ill. — Sklenile smo na naši zadnji seji, da naša podružnica priredi svoj piknik v nedeljo 17. julija na Von Esch farmi.

Ker smo lagsko leto imele svoj piknik ravno tam, je ta prostor vsem dobro znan. Je na dobrem kraju in kakor nalašč za piknike.

Na programu bodo razne tekme in igre z nagradami za zmagovalce in zmagovalke. Tudi muzikantaria bomo imele, da bo mogoče plesati. Preskrbljeno bo za raznovrsten prigrizek, in tudi prenovedane tekočine ne bo manjkalo.

Za članice, njih družine in prijatelje, ki nimajo svojih avtomobilov, bo preskrbljen truck; ob katerem času in po kateri cesti bo vozil in pobiral naše članice in njih družine, bo že pozneje naznanjeno.

Ker je bil na seji izbran poseben odbor, da uredi vse potrebno za piknik, je pričakovati, da bo ves program potekal v največjo zadovoljnost vseh, ki se bodo udeležili.

Končno še naznanjamo, da je bila naša seja predstavljena na vsak četrtek no tretji nedelji v mesecu in vabimo vse članice, da se teh sej udeležujete v polnem času, ker je vedno treba kaj novega ukreniti za korist naše podružnice.

Ker ne bo nobene seje več pred našim piknikom, že danes vabimo vse članice in vaše družinice, kakor tudi vse prijatelje, da pridete na naš piknik, ter vam že danes ključemo: Na veselo svidenje v nedeljo 17. julija. — **Pripravljalni odbor.**

Št. 21, West Park, Ohio. — Moram nekoliko poročati, kako in kaj smo imele tukaj za Materinski dan 7. maja. Imele smo zelo lepo igro in vzoren program v spomin našim umrlim materam, za kar se v imenu naše podružnice lepo zahvaljujemo vsem igralkam in igralcem, ki so se potrudili in se tako lepo izučili, da jih je bilo res veselje gledati na odru in poslušati njih krasno petje. Vsa čast pa gre sosestri Ceciliji Brodnik za njeno delo, ko se je toliko potrudila, da jih je tako lepo izučila in vse preskrbela, da je bil program tako lepo izvršen. Vse članice ji moramo biti iz srca hvaležne; se ji še za drugič priporočamo.

Moram tudi povedati, da je bila ta naša prireditev tudi precej dobro obiskana, in je to precej pripomoglo naši blagajni. — Iskren pozdrav vsem članicam SZZ. — **Josephine Zupan.**

Št. 36, McKinley, Minn. — Naša glavna tajnica nas vedno prosi za dopise, in ker imam precej novic, veselih in žalostnih, ji bom pa dala malo dela.

Z življenjem naše podružnice se lahko precej pohvalimo. Seje so dobro obiskane, in članice pridno delajo, da nas je čimdalje več. Jako smo ponosne na naš napredek v tek slabih časih, in zelo smo vesele članic, ki so se nam pridružile v tej kampanji.

Za Materin dan smo bile povabljeni vse matere otrok petega in šestega razreda v tukajšnje šolo. Otroci so nam priredili zelo lep in zanimiv program in party. Peli so nam lepe pesmice in brali vsakovrstne sestavke nam materam v čast. Nazadnje pa, v moje veselo presenečenje, je hčerka ene naših članic vzela "Zarjo" z mize in nam brala angleške odstavke iz nje. Srce mi je močno utripalo, ko sem videla, da se tudi šolski otroci in učiteljica zanimajo, kaj se piše v naši Zarji.

Imamo med nami bolno članico Mrs. Mary Perko, ki ji želimo vsi skupaj skorajšnje zdravje, da se bo z nami veselila teh lepih dnevov.

Dne 21. maja smo se zbrale članice na kare in truck in šle malo presenetiti in veselo častitati Mr. in Mrs. John Zalar na Biwabik. Mrs. Zalar je bila prej naša marljiva članica Mrs. Johanna Steblaj. Tukaj se v imenu vseh članic prav lepo zahvalim celi Zalarjevi družini za zelo vesel in prijazen večer.

Rada bi videla, da bi bilo to konec mojih novic, ker noben rad ne piše žalostnih. Nemila smrt nam je zopet iztrgala eno članico. Umrla je po mučni bolezni Anna Snidarsich v najlepši dobi, 49 let. Vzrojila si otroke in se trudila in sedaj, ko si se jih veselila, si jih morala za vedno pustiti. Rade bi Te bile obdržale med nami, pa ni bila to bož-

niškega izdelka. Na domačih ognjiščih se je kuhalo le v piskrih, napravljenih iz lončarske ilovice. Potrebovali smo mnogo drv predno je zavrelo in se skuhalo. Ako smo hoteli kaj speči, smo morali velik ogenj napraviti; tako smo krompir kar zakopali v ognju, da se je spekel.

Meso se je speklo na ražnju. Iznajdljivi Ribničani pa je kmalu pronašli, da je na ražnju peči prevelika izguba, ker na ražnji pečeno meso izgubi veliko maščobe. Ker so pa meso na ražnju pekli navadno le moški, je bilo njih meso najboljšo, zakar so želi mnogo pohvale.

Modri Ribničani je izprevidel, da meso na ražnju peči ni priporočljivo, zaradi tega si je izmislil lončeno posodo na nogah. Tako kozico smo postavili na ognjišče ter smo gorče oglje pod njo porivali. Večkrat se je zgodilo pri umivanju, da je katera noga odpadla. Tako kozico smo morali nato podložiti z opeko, da se je lahko oženj pod njo porival, in smo jo rabili toliko časa, dokler ni zopet Ribničani prišel okrog čez hribe in doline s polnim košem svoje robe. Imel je vsakovrstno robo: kozice,

velike in majhne, razne piskre in skledje. Za nekaj avstrijskih kron je se je dalo pogoditi za kozico. Razume se, da je bila velika "glibenga", kajti gospodinja je vedno našla kako napako; zdaj kozica ni bila dovolj pobarvana, zdaj je bila zopet nekoliko počena itd. Navsezadnje sta bila oba zadovoljna. V poznejšem času so prišle v navado tudi železne posode, ter kuhamo na dva načina. Ako hočemo imeti jed hitro napravljeno, ji damo več vročine, ako pa hočemo, da je jed okusna, moramo kuhati bolj počasi in večkrat premešati. Taki kuhi rečemo, da je v kozici napravljena. Večkrat se sliši, da je ta ali ona oseba tenstala ali pražila; po domače bi se izrazili, da je nekaj "napravila v kozici".

Odkar so prišle v modo kuhinjske peči in štedilniki, ne pride kozica več v poštev.

V današnjih časih imamo vsakovrstno posodo, ter kuhamo na dva načina. Ako hočemo imeti jed hitro napravljeno, ji damo več vročine, ako pa hočemo, da je jed okusna, moramo kuhati bolj počasi in večkrat premešati. Taki kuhi rečemo, da je v kozici napravljena. Večkrat se sliši, da je ta ali ona oseba tenstala ali pražila; po domače bi se izrazili, da je nekaj "napravila v kozici".

Mary Urbas, Collinwood, Ohio.

Jabolčni štruđel.

Vzemi in presjaj dve šalčki in pol meke, en rumenjaka, za jajce velikosti ma-

sla (putra), dovolj vode, katero si osolila, da se napravi vlečeno testo. Testo dobro ugladi in udelaj, pokrij in pusti, da se za četr ure počije. Med tem časom zmešaj za jajce velikosti putra, dva rumenjaka, dve žlički cukra, štiri žlice smetane (ako je nimaš je ravno tako dobro). Iz beljakov napravi sneg, katerega zraven umešaj. Nato izvaljaj in izvleci testo, da bo tenko, pomaži z mazilom, natresi gor izrezana jabolka, navrh tega pa malo cimeta, sladkorja, nekoliko rozin, eno pest kruhovih drobtin, in zavij. Model ali "pleh" dobro namaži z mastjo, in po dnu potresi nekoliko kruhovih drobtin. Predno deniš štruđel v peč, pomaži povrh z mlekom ali putrom. Peči počasi približno eno uro. Pečenega zreži ko je še gorak.

* * *

Gospodinjski nasvet.

Ako tvoj okrogli prt, ki si mu prišla ali priheklala čipke, ne leži gladko na mizi, si lahko pomagaš s tem, da ga potem ko ga operesh, dobro pri krajih nategneš. Stori ravno tako predno ga začneš likati. Josephine Erjavec.

Razno.

VZROKI JETIKE MED ŽENSKAMA. — Dvakrat toliko žensk kakor moških umrje od jetike med 15. in 24. letom. National Tuberculosis Association navaja prvič znanstvene vzroke za ta pojav. Potom statistik, ki jih navaja Miss Jessamine S. Whitney, je vzrok večine slučajev prezgodnja moitev in materinstvo.

Preiskali so na tisoče slučajev, preorskali zgodovino družine, gmotne razmere, hrano, stanovanje in tudi življenjske navade onih, ki so bili prizadeti. Poklicali so na odgovor starše, sorodnike, znanca in sosede, da so izpolnili potrebne podatke v zgodovini vsake bolnice.

Po zadnji vojni se je število slučajev jetike znatno pomnožilo med ženstvom. Navajajo vsakovrstne vzroke; dolžijo vsakovrstne razvade, katere je zanesla v deželo povojna doba. Kajenje, plesi, obleka, delo po tovarnah, — vsako je dobilo kar mu gre. Celó šola ni izostala v tej kritiki. Največjo krivdo so naložili na hrbet dijeti.

Statistike navajajo kot začetek tuberkuloze troje najbolj značilnih vzrokov. V vsakem slučaju se navaja pomanjkanje počitka. Eden vzrokov je stik z okuženimi osebami in skrajna zanevarjenost vseh varnostnih odredb v takih slučajih. Največ slučajev so našli med mladimi materami. Nad 70% teh mladih mater je stopilo v zakon prezgodaj in imelo po enega ali dva otroka pred 20 letom starosti. Začetek bolezni je bil v zvezi navadno vsakokrat s porodom. Ni porod sam, ki je izsahal moži ali matero, nač na pomanjkanje moži zdravja in potrebne oskrbe za časa nosečnosti in poroda. Na podlagi dolgotrajnih in skrbnih preiskav skleno raziskovalci, da mora mati sama imeti življenje prej, predno ga more dati drugim.

Poleg življenja potrebuje zdravja in toliko previdnosti, da se ve sama obvarovati pred boleznijo. — Da ne bo kdo dolžil dela kot vzrok tuberkuloze, so navedene sledeče statistike: 35 odstotkov bolnic ni nikdar videlo tovarne od znotraj. K temu pridaj še dvajset procentov onih, ki niso imele nikdar nobenega stalnega dela. Ni delo, pač pa brezdjelje, ki najhitreje uniči odpornost telesa proti bolezni.

ČUDNA OPOROKA. — L. 1926 je umrl v Toronto, Canada, veseljak in bogataš Millar. Pred smrtjo je napravil oporoko, potom katere se mora izplačati \$500,000 oni kanadski materi ki bo imela deset let po njegovi smrt največ otrok. Delnice svoje pivovarne je zapustil svojim sovražnikom protestantskim pridigarjem in protestantskim klubom, ki so mu nasprotovali celo življenje. Vsakemu pridigarju v mestih Windsor in Sandwich je zapustil po eno delnico konjskega dirkališča v Ontario. Nekemu tekmeču, katerega je prekosil pri kupčiji, je volil \$1000. Poleg tega je pustil manjšo svoto za maše, ki naj se berejo za enega izmed njegovih katoliških prijateljev, ki bo — po njegovih lastnih besedah — potreben molitev, naj že bo kjer hoče.

Takoj po Millarjevi smrti so se oglašile družine, ki se ponašajo z največjim številom otrok. Mrs. Henry Brown je poslala na ogled 26 krstnih listov od svojih otrok, katerim je dala življenje v zadnjih 22 letih. Mrs. Grace Bagnato, stara 36 let, je tudi vložila prošnjo za nagrado. Do sedaj je imela 21 otrok in pravi, da jih bo še več predno bo rok oporoke pretekel.

Končno se je letos oglasil tudi Col. W. H. Price, attorney general. Pravi, da bi noben človek pri zdravni pameti ne

napravil takega testamenta. Stavil je predlog v državni zakonodaji, naj se zavzre oporoka Charles Vance Millarja in denar porabi za univerzo v Toronto. Zakonodaja do sedaj še ni prišla do nobenega zaključka, komu naj se izplača denar. "Pridigarji so dobili svoje, ravno tako različni klubi", pravi Mrs. Brown, "zakaj naj bi jaz ne dobila kar mi gre po pravici?" Mrs. Bagnato je pa rekla: "Bomo videli!"

VJELA GA JE NA PIVO. — Če se ne motim, so včasih naštelj sedmero lastnosti, ki so potrebne dobri hišni gospodinjji. Biti mora delavna, šparovna, molitvena, krotka, ponižna. . . Druge smo pozabili. V Californiji je potrebno navrh tega še to, da zna variti pivo.

Jim Dale, bogat perutinar, je prišel v 58. letu svoje starosti do prepričanja, da človeku ni dobro samemu biti. Ker se nikdar ni učil, tudi ni vedel, kako priti do gospodinje. Naznanil je v časopisih, naj se oglase vse kandidatkinje na pikniku, ki ga bo priredilo društvo Elks v Holister, Calif.

Mrs. Emma Johnson, stara 52 let, po poklicu učiteljica, je naznanila svoje dobre lastnosti in pristavila, da je nihče ne poseka v varjenju piva. Dasiravno najstarejša izmed tekmovalk, je odnesla nagrado, ker je občinstvo njej najbolj ploskalo. Jim je rekel, da bo izbral njo za Mrs. Jim. Governer Rolph, ki je bil tudi navzoč, je takoj poročil srečni par, poljubil sramežljivo nevesto in jo poslal domov z Jimom, da je takoj lahko pokazala svoje kuhinjske zmožnosti. Druge šestere deklet, ki so se potegovala za isto čast, se je moralo zadovoljiti s tem, da so bile za družice pri poroki. Ločile so se od neveste z zagotovitvijo, da se bodo tudi one naučile, kako loviti može na "homebrew".

Trije rodovi

Spisal Engelbert Gangl

(Dalje)

Jože je pospešil korake, da ga je oskrbnik komaj dohajal. Zavil je na stranske steze, ki so se strmo spenjale v klanec. Ozrl se je nazaj. Duhovnik je bil še daleč zadaj na cesti. Jožefu je tekel znoj s čela. Ko je došel pred domačo hišo, je dobil tamkaj nekaj sosed in sosedov, ki so držali sveče v rokah.

"Ali je materi slabo?" je vprašal, a ni čakal odgovora. Planil je na vežo. Vrata v materino sobo so bila odprta.

"Mati!" je zaklical Jože in stopil k postelji.

"Kako je to lepo, da si prišel k meni!" je rekla starka, "počakaj tu, da pridejo z Bogom, potem se bova kaj pomenila — za slovo."

"Ne za slovo, mati! Za slovo še ne!" je vzkliknil Jože in prijel mater za roko. Bila je veľa in mrzla.

"Tako bo, moj dragi! Življenje se izteka, to čutim. Sam gospod Bog naj še pride, da me ojači za zadnjo pot, in potem se zgodi božja volja," je govorila mati. Obraz ji je bil miren, oči so se obračale do vrat. Ob zglavju sta goreli dve debeli voščenci.

"Prišel si ravno prav," je začela bolnica. "Videl boš, kako je človek srečen, kadar pride k njemu Jezus, stvarnik nebes in zemlje."

Zaslišal se je glas zvončka. Bliže in bliže je prihajal. Starka je sklenila roke, Jože je pokleknil k postelji. Na vratih se je prikazal duhovnik in je napravil s ciborijem znamenje svetega križa. Jože je stopil iz sobe in zaprl vrata za seboj. Duhovnik je izpovedoval bolnico. Izpoved je bila kratka. Čista je bila starkina duša, oprale so jo molitve; napravile so jo vredno, da sprejme Sinu božjega.

Po izpovedi jo je duhovnik obhajal in opravil molitve, potem je odšel, in Jože je ostal z materjo sam.

"Življenje je težko, moj Jože!" je povzela starka. "Človek se bojuje in poteza za posvetno blago, nazadnje mu ostane tolažba — upanje v usmiljenje božje. Takrat vidi, kako majhen je in neznoten, kakor kaplja v morju. Upanje v usmiljenje božje dvigne njegovo dušo, da želi pretrgati sponse, ki jo vežejo na svet, da hrepeni po združenju z Njim, ki je nje začetek in konec."

"Pa saj ne boste še umrli, mati," je dejal Jože, "tako rad vas imam. Življenje me je odtrgalo od vas, življenje me je zopet privedlo do vas. Zdaj mi je tako dobro, ko vas gledam!"

"Vedno sem bila s teboj, čeprav me nisi videl. Spremljala sem vsa tvoja pota, trpela sem s teboj in se veselila. Moja ljubezen je bila, ki je poto-

vala s teboj. Moja ljubezen, ki bo iz višav nebeskih rosila nate svoj blagoslov."

"Blagoslovite me, mati!" je prosil Jože in pokleknil k zglavju. Začutil je, kako mu je padla na teme mrzla, vela materina roka. Dvignil je glavo in videl, kako so zalile solze materine oči in kako so gledale te oči kvišku, in videl je, kako so se gibale materine ustnice. Potem je mati zaprla oči in mirno obležala. Jože je segel po njeni roki in jo pritistnil na ustnice.

"Kadar je duša čista in Bogu vdana, takrat jo oblagodari materin blagoslov s srečo in blaginjo. Greh odvrta blagoslov in uničuje njegovo moč," je šepetala starka. "Blagoslavljam tebe in tvojo ženo in tvojega otroka! To je bilo, zakar sem te klicala k sebi!"

Potem je umolknila in se onesvestila. In ni se več zbudila.

VIII.

Frice je dobil oficirsko sabljo in je ostal v garniziji v Zagrebu.

Bil je slok, lepo rasel mladenič, pravi oficir. Vesele nravi si je pridobil mnogo prijateljev, zlasti še zato, ker so vedeli, da je bogat z doma. Ni mu treba služiti pri vojakihi zaradi kruha, ker bi vsak čas lahko popustil službo in se preselil na očetov grad. A bil je še mlad in željan življenja, zato je služil pri vojakihi takorekoč za kratek čas. Služil je pri ulancih. Lepo ga je bilo videti na mladem, iskrem konju s čapko, s črnim žimastim repkom okrašeno, na glavi, ob desni rami z razpeto ulanko, ki mu je povihravala v zraku, kadar je izpodbodel konja, da je zdirjal v dolgih skokih po ravnih cestah zagrebške okolice.

Na plesih in veselicah, ki jih je prirejela zagrebška gospoda, je bil med najbolj čislanimi plesalci in družabniki. Vztrajal je vselej do zadnjega, zabaval in kratkočasil vsakogar, ki mu je prišel v bližino.

Za veselo življenje je bila njegova mesečna plača premajhna. Zalagal ga je oče, a ta je bil bolj stiskav. Že za njegovega šolanja je izdal zanj lepe denarje, zdaj je menil, da naj živi ob svojem. Zato se je Frice zatekal k materi.

Ta je prišla pred pustom v Zagreb. Vso zimo je bolehal in večinoma ves čas prebila v postelji. Komaj je čakala, da se je vreme nekoliko omehčalo, da je mogla v Zagreb, kjer so imeli sloveče zdravničke. Pozvedovala je pri njih in iskala pomoči zrahljanemu zdravju. Zapisavali so ji zdravila, razne neokusne kapljice in ji priporočali gibanje v toplem, svežem zraku. Dol na jug bi morala iti, da se ji okrepe pljuča.

A kadar je bila poleg sina, je pozabila na bolezen. Pozabila je na vse drugo, gledala je samo njega. Ko sta hodila po mestnih ulicah, je lahko videla mati, koliko je sinovo znanstvo. Na vsakih deset korakov ga je srečal znanec ali ga je srečala znanka. Zvečer je jemal Frice mater s seboj na

veselice ali v gledališče. Seveda je morala nositi mati obleke, prikrojene po zagrebškem okusu. Tako se je seznanila z mnogimi rodovinami, ki je z njimi občeval njen sin. Videla je njegovo veselo mladost, nič ji ni bilo žal denarja, s katerim je porivala njegove izdatke. Naj uživa mladost, resno življenje pride pozneje. In če ima človek mladost, ima vsaj nekaj, kamor se lahko ozre, kadar pridejo težki, skrbi polni časi.

Fricetovo veselje je bilo kipeče in neutешljivo. V noč je morala ostajati mati poleg njega. A če jo je končno le premagala slabost, jo je spremil sin na stanovanje in se vrnil k radovanju. Nikoli mu ni rekla: Nehaj, postoj! Privoščila mu je veselo pomlad življenja, ker je sama ni imela in ker je vedela, kako je bridko, ako je človek brez nje.

Gospa Lenka se je vrnila domov z mnogimi recepti in nasveti, na zdravju prav tako šibka kakor je odšla v Zagreb. Prosila je sina, naj si vzame dopust, da odpotuje z njo v kraje, kamor so ji svetovali zdravniki. Ali v prvem letu službovanja ni dovolila vojaška oblast Zaviniščaku dopusta. Zato je mati odložila potovanje dotlej, ko pojde lahko z njo tudi Fric. Poletne mesece je posedala gospa Lenka na vrtu pod smrekami. Nestrpno je čakala časa, ko pride sin in odide z njim, da se vrne potem vsa ozdravljena in okrepečana.

Kolikor je mogla preudariti za svojega bivanja v Zagrebu, občuje Fric z najodličnejšimi rodovinami, med katerimi je mnogo bogatih. Gotovo si izbere mladi, lepi častnik iz obilice znank mlado, lepo in — kar je glavno! — bogato nevesto. Dotlej bo že zadoščal materin denar, ki si ga je prihranila tekom let, potem, če ne bo dovolj plače, bo zalagala žena, da bo pri Fricetu zmeraj lepo in bogato. In kadar mu bo zadosti mestnega življenja, pride domov, saj je vse njegovo, kar je njenega in očetovega. Vsak človek se izživi in naveseli, naposled si zaželi pokojnega življenja, ki je daleč od mestnega hrupa.

Za mladim, lepim ulanskim častnikom Zaviniščakom so se ozirale dekličke oči. Samo migniti bi mu bilo treba s prstom, in izvoljenka bi se mu cvila okrog vratu. Tovariši so ga zavidali, a mladi Zaviniščak ni maral tako zgodaj prodati svobode. Dekleta, ki so se ozirala za njim, niso bila samo lepa, bila so tudi bogata. A vkljub temu ni še mislil Fric na ženitev. Izživeti se mora, užiti vse sladkosti svobodnega življenja, potem naj pride ženitev, če že mora priti.

Odrpta so mu bila vrata v najuglednejše zagrebške hiše. Vabili so ga na domače pojedine in zabave, da je moral časih izbirati ali se pa odpovedati vsem vabilom, da ni bilo zamere. V takih primerih se je izgovarjal z boleznijo.

Najčešče so mu dohajala vabila iz hiše bogatega tvorničarja Mihajloviča.

Tvorničar Jovan Mihajlovič je bil previden gospodar, ki si je pridobil z izdelki iz stekla in porcelana veliko imetje. V svoji stroki je izvežbal sina Vlodoja, a gosposko je dal izobraziti hčer Jelko. Bil je ugleden mož, ki so ga klicali na odlična mesta v razne zastope in mnoga društva. Dasi skrben in previden, je bil vendar vesel in dobrovoljen človek, in njegova hiša je bila gostoljubna. V nji se je zbirala gospoda civilnega in vojaškega stanu.

Na veselicah se je Mihajlovičeva rodovina seznanila tudi z ulanskim častnikom Zaviniščakom. Najbolj se je prikupil Jelki, ki je bila prijazna in vpljudna, a manj lepa kot bogata. Bila je majhna in pegasta po licih. A bogata je bila, to so vedeli vsi, in tako ni bilo videti drobnih peg na njenih licih.

Jelka se je s srcem nagnila k Zaviniščaku. Zato je bil tolikokrat vabljen k ožetu. Na njegovem krožniku je vedno dehtela najlepša cvetka, in gosposka Jelka si je izbrala sedež poleg njega ali pa njemu nasproti. Kadar so napravljali ob nedeljah izlete v okolico, je moral Fric prisesti k njim v kočijo ali pa je moral obljubiti, da prijaše za njimi. Jelka ga ni nikoli klicala drugače nego "gospod poročnik Fric". Če sta bila tako skupaj, da sta lahko šepetala sama zase, je izpuščala v nazivanju gospoda in poročnika in ostajal je sam Fric.

Pa tudi staremu Mihajloviču je bil Fric všeč. Odlikoval ga je od drugih s tem, da mu je ponudil pobratimstvo, in če je storil oče to, je moral storiti tudi sin Vlodoja.

Fricetu torej ni bilo težko ugeniti, kaj bi radi Mihajlovičevi.

Seveda so zvedeli o tem tudi njegovi tovariši in mu prigovarjali, naj bo pameten in naj izkoristi ugodno priliko.

"E, bratje, tako lepo je, če je človek mlad in svoboden," je dejal Fric, "svoboda je več vredna nego zlato! Naposled pa, če mi je Jelka res tako raklonjena, mi ne uide niti tedaj, kadar se zbudi meni volja po ženitvi."

"Zdi se mi," mu je odvrnil tovariš, "da te motijo njena nizka rast in pege na njenih licih."

"Kaj tisto," je odgovoril Fric, "človek se temu privadi. Ko bi čutil do Jelke le polovico tiste naklonjenosti, ki mi jo izkazujejo Mihajlovičevi, pa bi se zvezal z njo. Ali samo zaradi njenega denarja nečem še prodati svobode. Ako pride doba, da jo bo treba, pa jo bom. A vojak ni navezan samo na eno mesto. Kdo ve, kam me pokličejo jutri ali kako se zasučejo razmere doma. Mlad sem še, in človek nič ne ve, kaj pride. Zatorej kratkoinmalo: pustimo za zdaj vse to!"

In pustili so vsa taka razpravljanja.

Fric je bil še nadalje vabljen k Mihajlovičevim. Užival je vso vpljudnost in naklonjenost njihove hiše, a dalje ni prišlo. Oprezen je bil v besedah. Nikoli ni rekel kaj takega kar bi bilo ob-

vezno in zahtevalo posledic. Vesel je bil in vljudnost je vračal z vljudnostjo. Več ne.

Prišla je doba manevrov. Vsa garnizija se je pripravljala, da odide na velike vojaške vaje. Prišli so v Zagreb rezervisti, vse ulice so bile polne vojakov. V vojašnicah je vršalo in šumelo. Snažili so orožje in obleko, polnili telečnjake. Konjeniki so pregledavali konjsko opravo, sedla in jermenje. Častniki so pripravljali torbe in kovčege.

Zvečer pred odhodom je bil Frice z nekoliko ožjimi prijatelji pri Mihajloviču. Bili so dobre volje in pripovedovali razne dogodke iz vojaškega življenja. Poslovali so se nekoliko prej nego navadno. Drugi dan je bilo treba zgodaj vstati. Ko so odhajali iz jedilnice, je bil Frice zadnji. Jelka ga je potegnila v sobo nazaj in se mu ovila okrog vratu.

“Zakaj si tako trd, Frice?” je vprašala.

“Ne umem tega, Jelka,” je odgovoril. “A zdaj ni časa za razgovor, oni že čakajo na veži.”

In Jelka se je spela do njegovih usten in ga je poljubila.

“To je prvi moj poljub,” mu je rekla, “naj te spremlja na tvojih potih in te varuje nezgod.”

“Hvala!” je rekel Frice. Gledal ji je v oči; iz njenih solz se je utrinjala luč visokega lestenca.

Zbežal je po stopnicah in se poslovil od Mihajloviča in Vladoja.

Drugo jutro je še gosta megla ležala nad širokim posavskim poljem, ko se je ravnal Zavinščakov eskadron na odhod. Nemirno so kopali konji po tleh in natezali vratove. Poveljnik je potegnil sabljo iz nožnice in jo zavihtel visoko nad glavo. Sto sabelj je šinilo iz nožnic, ostroge so zazvenele, in udaril je ob zemljo peket konjskih kopit. Zunaj mesta so se spustili v dir. Zavihrali so praporce na dolgih sulicah, zaplapolale so ulanke v hladni jutranji sapi.

* * *

Po končanih manevrih so se vrnilo vojaki v garnizijo. Frice je prijahal nazaj zdrav in vesel. Nič se mu ni zgodilo ob naporih in težavah vojaških vaj, zvesto ga je nosil konj, dobri tovariš. Friceta je čuval nezgod Jelkin poljub.

Rezervisti so se razšli, ostalo je le stalno moštvo. Mnogo častnikov je dobilo dopust. Med njimi je bil tudi Frice, ki je moral domov, kjer ga je mati težko pričakovala.

Ustrašil se je, ko jo je zagledal. Bila je bleda in upadla. Globoka senca ji je ležala pod očmi. S težavo mu je šla naproti. Roka, ki mu jo je podala v pozdrav, je bila suha, sama kost in koža.

“Samo da si prišel,” je rekla, “zdaj bo zopet vse dobro in lepo.”

Frice je moral pripovedovati materi in očetu, kod je vse hodil in kaj vse je doživel. Drugi dan je počival, potem sta se pa odpravila z materjo na jug, iskat zdravja.

Pot je bila naporna, ker je mater dušil kašelj in časih je omagovala od slabosti. Pa tudi dolga je bila pot, ker sta morala spotoma večkrat počivati, da si je mati nekoliko opomogla. Končno sta dospela do dalmatinskega obrežja, do slikovitega, staroslavnega Dubrovnika.

Jasno je bilo nebo, od morja je pihljala dobrodejna, hladeča sapa. Obrežje so senčile visoke ciprese; dehtele so oranže in limone. Mirta je cvetela po vrteh, vsa obsipana z belim cvetjem.

Mati in sin sta posedala po prisojnih krajih, izravnanih v lepa izprehajališča.

“Tako mi je dobro in lepo,” se je radovala mati, “ko si ti pri meni, Frice! Nobene bolečine, nobene slabosti ne čutim. To blago solnce ima čudovito moč.”

Svetilo je na zemljo blago solnce. Grela je ude in kri. Človeku je bilo dobro in lepo.

“Solnce ima čudovito moč!” je ponovil sin.

“Solnce je kakor sreča,” je govorila mati, “kamor posveti solnce, tam odbegne mraz in temota, in kamor se ozre sreča, tam vstane veselo življenje. In oboje — solnce in sreča — si meni ti, Frice!”

Naslonila se mu je na prsi. Pred njima je divgalo mirne, šumljajoče valove brezbrežno morje.

“Frice,” se je zdramila mati, “Bog ve, kje je zdaj onkraj morja stric France? Ali je še živ? Kaj misliš?”

“Gotovo je še živ, sicer bi že dobili kako poročilo.”

“Ali je srečen?”

“Tudi srečen je! Saj vam nič ne piše, in le v sreči pozabi človek človeka.”

“O, moj Bog, kako smo se razkropili daleč po svetu!” je vzdihnila mati. “Solnca ni bilo, in šli smo tako daleč vsaksebi.”

Gladila je sinovo roko.

“Ali zdaj bo zopet vse dobro, samo da se vrne ljubo zdravje. In vrača se boljinbolj. Vsak dan se čutim krepkejšo. In potem, ko se oženiš, se za stalno vrneš k meni ali pa pridem jaz k tebi. In kakor ima vsak dan svoj večer, tako ga ima tudi vsako življenje. Starost je naš večer. In ta večer mojega življenja bo lep, ker ga bo ozarjala tvoja sreča, moj Frice, edini, zlati!”

Materina roka je segla do sinovih lic. Frice je začutil vlažen hlad.

“Da, mama! Vaši upi se uresničijo.”

In tako sta presedela vse dneve, dokler se ni začel Fricetu iztekati dopust. Odpotovati sta morala. Dolžnost je klicala sina od matere.

IX.

Kraljevi pevec — Pavel Plesec — je hodil po Kranju, brenkal na kitaro brez strun in pel:

Ubog popotnik hodi križemsvet,
srce ga sili, da za srečo roma.

Človeška srca krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma!

V omračenem duhu so umrle jasne misli. Bil je miren in krotak. Nikomur ni storil nič žalega. Hodil je od hiše do hiše, ves ubog in bolan. Lice se mu je smehljalo, nikoli ni nič prosil. Ljudje so imeli usmiljenje do njega. Kadar mu je bila obleka umazana in raztrgana, mu je kdo podaril svojo, že obrabljeno, da ni Pavla zeblo in da ga ni nočil dež do kože. In to obleko je zopet nosil toliko časa, dokler mu ni razpadla na telesu. Vse je vzel, kar mu je kdo ponudil. Kralj je hodil po hišah pobirat davke. Preko rame mu je visela torba. Vanjo je metal prejete darove: kruh, sadje, meso. Denar je spravljial v žep in ga znašal v žganjarnico.

“Dajte mi strun!” je zahteval in stresel denar na mizo.

In dali so mu strun, natočili so mu žganja.

“Takoj si jih napnem,” je dejal in izpil strupeno pijačo.

Z roko se je pogladil po prsih: “Ah, zdaj bo čisto zopet lepo pele nove strune!”

Prijel je kitaro in je začel:

Nezvan, nevabljen, vedno sam s seboj,
nemirne misli le so mu družice;
nikjer nikogar, da bi del mu: Stoj!

Da bi izprala bol — več ni solzice! . . .

“Hvala ti, cesar Neron, kralj Pavelj, hvala ti!” so mu klicali ljudje.

Zravnal se je Pavel, dvignil glavo pokonci. Stisnil je napol trepalnice v znak milosti in kraljevega priznanja.

“Zdaj pa grem k Manici in k materi — kralj gre k mrličem,” je dejal časih in odšel na pokopališče.

Ponosno, dostojanstveno je stopal med grobovi do tja, kjer sta počivali Manica in mati. Tiho se je glasila njegova pesem. Ni hotel peti na glas, da ne bi motil kraljevih mrličev. Ti hočejo imeti mir v smrti, ker so imeli toliko dela in težav v življenju. Kakor on sam. Najrajši bi legel k njej in bi počival. Truden je že in zaspan, ali njegova pot še ni dovršena, delo še ni dopolnjeno. Velika je njegova dežela. Kaj bi počeli njegovi zakladi, ako bi ga ne bilo ponje? In če se dvigne sovražnik in prihrumi z veliko vojsko, da mu ugrabi zaklade — kdo jih bo čuval, ako bi legel kralj spat in počivat? Ne sme! Ne sme! Zakaj njegova pot še ni dovršena in delo še ni dopolnjeno!

“Zdaj grem k Lenki,” je dejal, ko je odhajal s pokopališča.

Po prstih se je bližal hiši, da jo presenet, da bo veselje tem večje, ko tako nenadoma zagleda pred seboj njega — kralja Pavla, rimskega cesarja Nerona!

Najprej tiho, potem glasno in vedno glasneje je donela njegova pesem:

Ubog popotnik hodi križemsvet,
srce ga sili, da za srečo roma.

Človeška srca krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma!

Žile so se mu napele na vratu, hripav, kričeč, oduren je bil pevčev glas.

Pavel se je oziral po oknih, stopil je v hišo, a Lenke ni bilo nikjer!

Nikjer ni bilo Lenke, zatorej je vprašal: “Zakaj se skriva pred menoj? Recite ji, da mora priti takoj! Obsipala jo bo moja kraljeva milost.”

A Lenke ni bilo.

“Lenke še ni nazaj!” so mu pravili domači ljudje, tisti, ki so se naselili tu po odhodu Franceta Ribiča.

“Pa jo počakam!” je dejal Pavel in sedel v gostilniški sobi za mizo.

Prinesli so mu pijače iz navade, iz usmiljenja.

Prekrižal je roke na mizi pred seboj, globoko se mu je nagnila glava. Tako je pričakoval Lenke.

“Ali je že prišla?” je vprašal čez nekaj časa.

“Ni je še!” so mu odgovorili.

“Kam pa se je skrila? Ali pa je morda kam odšla?”

Povedali so mu že stokrat, da je Lenka daleč tam ob hrvaški meji, v Zavinkovcih v Beli Krajini, onkraj Gorjancev.

“Grem pa do nje!” je dejal in stopil iz hiše. Obrnil se je proti mestu, da odide po Lenko, a ko je došel na most, je pozabil, kam se je namenil. Okrenil se je in odšel v mesto nazaj.

Tam so ga sprejeli otroci.

“Kralj Pavel gre! Cesar Neron prihaja!” so kričali in se drenjali okolo njega.

“Ali bi ne zapel tiste svoje pesmi, o, kralj, o, cesar!” so govorili nekateri.

Pavel se je ustavil. Otroci so se razvrstili v krog, se prijeli za roke in se začeli sukati ob njem. Pavel je prijel kitaro, in na trgu seje začulo kričavo petje.

Tako se je ponavljalo malone slehrni dan.

Časih je hodil tudi po vaseh v bližini, tako da je tudi okolica poznala kraljevega pevca in njegovo pesem.

“Ali ste videli Lenko?” je izpraševal vaščane.

“Lenke ni pri nas,” so mu odgovarjali.

Šel je dalje do druge vasi.

Otroci so začeli kričati: “Kralj Pavel gre! Cesar Neron prihaja!”

Otroci so se sklenili okolo njega v krog.

“Ali bi ne zapel tiste svoje pesmi, o, kralj, o, cesar!” so ga prosili.

Pavel je vzel kitaro v roke in začel peti, in otroci so peli z njim:

Ubog popotnik hodi križemsvet,
srce ga sili, da za srečo roma.

Človeška srca krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma! (Dalje)

OFFICIAL AND UNOFFICIAL
NEWS

The special yearly assessment for the expense fund has been reduced to 25c for 1931 and likewise 1932 from the regular amount of 50c. All present members who were members of the SLU. before June 1932, are obliged to pay these extra 25c at the July meeting. Relatives living at the same address pay for one member only in case they receive one copy of Zarja for all. This special yearly assessment is considered just as important as the regular monthly assessment.

* * *

The Editor considers it her pleasant duty to congratulate those sisters, whose sons or brothers have recently achieved some special distinction. One of them is Mrs. Anna Kamin, president of Branch No. 7, Forest City, Pa., who had the privilege and the honor of seeing her son at the altar as a newly ordained priest. Another sister to whom we extend our cordial congratulations is Miss Frances Koren of Branch No. 12, Milwaukee, Wis., whose brother also celebrated his first holy Mass a few weeks ago. Frances is known to our readers as one of the most prominent contributors to our English section. Branch No. 12 has another outstanding member, who deserves the most hearty congratulations from us all. She is Mrs. Frances Kirn, whose son just graduated from the Naval Academy at Annapolis with special honors. — There may be more jubilant mothers and sisters among our members whom we would like to mention here if someone had been kind enough to let us know.

* * *

Our occasional contributors are asked to send us a few lines as often as possible. So far the co-operation was fine. — Do not let the hot summer months reduce our English section.

* * *

We received two papers that we would like to recommend to all interested. One is "THE ISTRIAN WORD", published monthly by friends of Slavonic Minorities in Italy. P. O. Box 185-W, Union City, New Jersey. Vlaho S. Vlahovič, Editor. — The other one is "THE SERBIAN NEWS", published monthly by Serbian University Club, P. O. Box 316, Oakland Station, Pittsburgh, Pa. — Subscription \$1.00 per year in both cases.

BRANCH NO. 26, PITTSBURGH,
PA.

I was very disappointed last month, when I received my Zarja and found no contributions from Pittsburgh. And all the things that are going on around here! A person just feels a whirl in the

head trying to attend to all the affairs. Just think what a wonderful time we had on Decoration Day. There was a concert in the afternoon which I know that whoever attended it, wasn't sorry; then a dance in the evening; then we had a minstrel and then a big convention. Something different every day, and what a wonderful time we all had. Every delegate was so pleasant and sociable that you would feel as if you knew them for a generation. Then came that last day when the delegates departed, which, I must say, wasn't so pleasant for some of our girls. We had a very nice gentleman from California here. I hope he tells Mrs. Bara Kramer how nice our girls treated him, for our SZZ. girls had the honor of cooking and serving for the delegates, which I know, pleased them very much. We almost lost a few of our girls; for a while I thought we would have to vote for another vice-president, but by luck the convention was over; if it did last any longer I really do believe that we would be losing a few of our girl members, but, thank goodness, it's over. Well, I think it's time for our girls to wake up and send a few writings to Zarja. I know if I had all the good time these girls of ours have, I would let some one else enjoy it by reading about it, so, girls, don't forget. Let's hear from you in the next Zarja.

Member.

BRANCH NO. 46, ST. LOUIS, MO.

A Lotto Party was sponsored by the Slovenian Ladies' Union on May 17th, 1932 at the Slovenian National Hall. Many beautiful prizes were on display, mostly hand-embroidered pillowcases made by the members. Other gifts were also donated.

I have been requested to express our thanks to the members who have donated prizes and helped in any way to make this Lotto such a wonderful success.

The proceeds of the Lotto will be placed in our treasury and will be used to help our needy members.

At the next meeting, the annual 25c will be collected for the "Zarja".

Mary Speck, Secretary.

A HEALTH FOOD STORE

(To the Pleiners)

I.

"Come into my auto,"
Said a friend so fair.
"I'll show where you ought to
Find some products rare —
Agar — agar from the sea,
Goods from all the earth
Giving health to you and me;
More than gold they're worth!"

II.

To the place she brought me,
Such a shining store
Where a maid so comely
Met us at the door.
Cleanliness pervaded
In the very air.
Nothing dull or faded
Could you find in there.

III

All the shelves were tidy —
Precious goods they held
With arrangement sightly . . .
Sweet the dried fruits smelled!
We went down the bakeshop.
All was neat and white,
For they used a gleam mop
To make all things bright.

IV

I could go forever
Telling of that store,
Where they all endeavor
To spread health some more.
"Health," some say, "'s an asset,
Which you cannot buy."
"They see help and pass it,"
Is my terse reply.

* * *

There's something unexplainably attractive about health food stores with their strange products from strange lands, those odd jars and bottles and packages with bewildering labels set neatly, row in row, on carefully dusted shelves, the health breads of whole-wheat, gluten, soy or lima bean flours, the agar wafers, the honey-bran gems, the unsulphured fruits, raw nuts and sugar and the sugarless jellies temptingly displayed.

And the customers! The emaciated, the obese, the sufferers of acidosis, the diabetics and victims of other ills, each portray a story, a story of undaunted hope, of discouragement, of boredom or of irritability. Yes indeed, I would say that a health food store is a wonderful psychological laboratory. At this point I must mention the salespeople, always solicitous, always overlooking the peculiarities of the sick and ever smiling through the long day. No one but those coming in contact with ill people can realize the not-easy task of these tireless, cheerful health food workers.

Though this poem can never do justice to a store such as Mrs. Pleiners (as it was written on the spur of moment with no forethought) I just couldn't help sending it in acknowledgment to a couple who have devoted their lives in easing the suffering of others by their wise counsel, cheerful encouragement and ready smile.

Next month I shall send in some material about our own people on the "Hill".

Josephine C. Pluth.